

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeziških ulicah št. 2. I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemati:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejemati:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Štev. 136.

V Ljubljani, v soboto 16. junija 1900.

Letnik XXVIII.

Slovenci, na stražo!

Že pred dobrim mesecem smo opozorili slovensko občinstvo na zle nakane, ki so jih skovali Nemci proti našemu narodu. Zloglasna »Südmärk« je sklenila, da ustanovi banko, ki naj gmotno podpira ponemčevanje našega rodnege ozemlja po Koroškem in Štajerskem. Dasi imajo Nemci vse javne zavode, državne in deželne v svojih rokah in jih brezobzirno zlorablajo v neenakem boju z brezpravnim slovenstvom, vendar jim raste nemški most do »nemške« Adrije še prepočasi. Uvideli so, da treba še močnejših in uspešnejših sredstev, ako nas hote v kratkem pomesti z naše zemlje. Organizovali so svoj kapital, da nas gospodarsko uničijo. »Südmärkische Volksbank« je postala dejstvo ter pričela svoje za nas pogubno delovanje. Z denarjem hoče podkrepiti doslej le umetno skovano premoč nemštva po slovenskem Koroškem in Štajerju, z denarjem hoče usuznjiti našega že itak odvisnega in gospodarsko zanemarjenega kmeta.

Zares silovito sredstvo, ki utegne naš življenj po Korotanu in Štajerju v kratkem zatreti, ako se še pravočasno ne postavimo v bran! Zdrami se vendar »Naša Straža« iz svojega dolgega sna, vzbudi in organizuj zlasti obmejne Slovence na skupno gospodarsko delo, da nas ljuti sovrag ne prehit! Ako se še zdaj ne vzdramimo v tem osodopolnem času, ko je nevarnost priklopela do viška, pride vsa naša pomoč prepozno!

Posebe pa želimo, da se v Slovincih vendar že utrdi in uglobi smisel za gospodarsko organizacijo našega naroda. V tem pogledu je hujskanje »Narodovo« mnogim zmedlo pojme. Ne vedo, pri čem da so, niti tega ne slutijo, da vsak korak, ki je naperjen proti gospodarski organizaciji, je storjen le v korist naših narodnih nasprotnikov. Iz istega vzroka tudi vlada vsaj na Kranjskem porablja vse prilike in neprilike, da z vsemi sredstvi ovira razvoj gospodarske organizacije.

Najgrše protinarodno rovanje je hujskati proti stremljenju po gospodarski neodvisnosti našega naroda. Slovenci pojмимо svoje dolžnosti in pojdimo brezobzirno naprej, da zavarujemo tudi v gospodarskem oziru naš narod pred naskoki bogatih in krutih naših narodnih nasprotnikov!

Češko državno pravo.

Češki državni poslanec, dr. Kramář, je v zadnji številki »Češke revije« objavil članek o češkem državnem pravu. V tem članku pa ugledni češki politik tudi pojašnjuje taktiko češkega kluba. Dr. Kramář dokazuje, da je bilo češko državno pravo v veljavi do l. 1749, ko so odpravili dvorno pisarno za češke dežele in ustanovili direktorij »in politicis et cameralibus« ter najvišji urad za pravosodje. Ako se torej obnovi češko državno pravo, obnoviti bi se morala zakonodajska in upravna samostojnost češke kraljevine z njenimi deželami. Radikalne stranke, ki prisegajo na državno pravo, vedno težje za tem namenom. To stališče je pravno popolnoma utemeljeno, a v istini je namen le utopija. Vsaka stranka na Češkem si mora danes odkrito priznati, da je ta zahteva nemogoča in za dežele češke krone tudi ne koristna. Za češki narod je največje vrednosti, da je Avstrija močna in mogočna. Nikjer bi češki narod relativno ne imel toliko vpliva, kakor ravno v Avstriji. Pa tudi koristi avstrijske države zahtevajo, da se češki narod razvija in krepi, ker dve nemški države ne moreta obstajati ena poleg druge. Naravna posledica bi bila, da bi manjša in slabejša država podlegla.

Vsa tragika tiči v tem, ker Avstrija od l. 1866 še ni spoznala, da so prazne vse nemške sanje in da mora Avstrija biti pribežališče in obramba za vse narode. Enakopravnost za vse narode mora biti načelo te države, ker to je zagotovilo njenega obstanka.

Toda pošteno in odkrito je treba tudi priznati, da bi zatiranje Nemcev bilo Avstriji v pogubo, ker bi provzročilo spor s samozavestno in močno Nemčijo. S tem mora računati vsaka resna češka stranka, ki se zaveda svoje odgovornosti pred narodom in njegovo bodočnostjo. Zato mora biti naš državni program tako uravnan, da pospešuje moč države ter narodni in gospodarski razvoj vseh narodov, osobito pa nemškega v deželah češke krone.

Dalje mora vsaka moderna država imeti močno armado ter razvito gospodarsko organizacijo, ki more z drugimi tekmovati. Zato pa mora vsaka resna češka stranka podpisati skupne naprave za vsa vprašanja državne

velemoči in za določene delokroge gospodarske politike, ki zahtevajo enotno vodstvo in upravo. Češki zastopniki bi torej morali prostovoljno popustiti nekaj zakonodajske in upravne samostojnosti čeških dežel v korist države.

Ker trezen politik ne sme računati na politične katastrofe, zato sem prepričan, da je le ena pot mogoča do češkega državnega prava: sprava z Nemci. Narod tirati v katastrofo, je neodpusten greh, velik zločin. Vsakdo more za svojo osebo na slepo srečo igrati, a nikdar za narod. Češki radikali mislijo, da mora češka politika razrušiti dunajski parlament. A Nemci so pokazali, da znajo bolje in temeljiteje, nego Čehi. Ti so sedaj posnemali Nemce v obstrukciji, da ne bi bili na veke izročeni na milost in nemilost Nemcem, ki morejo z obstrukcijo vse preprečiti, kar bi vlada hotela. Čehom dovoliti v narodnem in kulturnem oziru. Konec zmagovite češke obstrukcije bode skoraj gotovo konec vsake obstrukcije v dunajskem parlamentu. To bode sicer iznenadilo radikale, ki so pozdravljali našo obstrukcijo, toda za češki narod in njegovo stvar ne bode nesreča. Navzlic vsem napadom od radikalne strani sem za spravo z Nemci, ki se morajo prepričati, da hočemo mir in red in da se jim ni treba bati, ako naši ljudje iščejo dela in zaslužka v nemških industrijskih krajih. To prepričanje pa Nemci dokaže, ako se ne bo treba vsem nemškim uradnikom učiti češkega jezika. In tudi mi se bomo šele tedaj zavedali samostojnega državnega življenja, ako ne bode vsak češki uradnik prisiljen učiti se nemščine.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. junija.

Češka spomenica o vladnih jezikovnih načrtih. Parlamentarna komisija češkega kluba je doposlala minulo sredo vsem kabinetnim članom, vsem poslancem in članom gospodske zbornice dobro utemeljeno spomenico o jezikovnem vprašanju. Češka spomenica je toraj prej zagledala beli dan nego že davno napovedana spomenica levičarskih klubov, in že to samo jezi nemške nestrpnosti. Poročila pravijo, da je to ona spomenica, obsegajoča 13 tiskovnih strani, ki so jo Čehi svojedobno predložili desni-

škemu izvršilnemu odboru in katero je ta odobril. V njej se strogo, stvarno in temeljito kritikujejo vse določbe vladnih jezikovnih načrtov za Češko in Moravsko. Splošna sodba o obeh načrtih je ta, da se je vlada povsodi ozirala na nemške postulate, prezirala pa že v osnovnem zakonu zajamčeno ravnopravnost. Posebno velja to še o jezikovnem načrtu za Moravsko. Čehi sploh ne morejo umeti, čemu je vlada predložila za to kronovino povsem drug načrt, ker so vendar narodnostne razmere jednake v obeh kronovinah. Na Češkem se ogreva vlada za jednojezičnost, na Moravskem pa določa za Nemce povsod jednake pravice, kakor za Čeha in hoče torej tu uvesti dvojezičnost. Vlada ne določa ničesar glede ureditve narodnostnega vprašanja v Šleziji, akoravno bi tudi tu morale veljati jednake določbe kakor za Češko. Konečno ni v načrtih nikake določbe o kompetenci deželnega in državnega zbora ter eksekutive. Vladni načrti, glasi se konec v spomenici, so za Čeha nevsprejemljivi tudi vsled tega, ker bi se z uveljavljenjem razveljavila določba § 19. drž. osnovnega zakona. Ravno iz tega razloga je pa tudi nedopustno uveljaviti načrta s pomočjo § 14. in bi vlada s tem naravnost prekršila ustavo. — Nemci so seveda grozno vznemirjeni nad to spomenico in pravijo, da bi bili Čehi vse te težkoče lahko naznanili v jezikovnem odseku, ko bi jim bilo res kaj za konecno ureditev jezikovnega vprašanja. Seveda, ko bi se bil v odseku kedo oziral na izražene zahteve.

Nemška spomenica o Koerberjevem jezikovnem načrtu. Za Čehi so sedaj pricapljali tudi Nemci in jeli misliti, kako bi sami kritikovali vladni načrt za rešitev jezikovnega vprašanja. Sicer se je že pred nekaj dnevi šepetalo v gotovih krogih, da se Nemci tudi pripravljajo na nekako spomenico oziroma kritiko jezikovnih načrtov, a delo je sedaj dogotovljeno le za Moravsko. Načrt za Češko je šele v delu. Sedaj izgotovljeni načrt je delo barona d' Elverta. S Koerberjevim načrtom tudi Nemci niso zadovoljni in pravijo naravnost, da je od začetka do konca povsem nevsprejemljiv. Z načrtom za Češko bi bili Nemci že zadovoljni, le proti uradnikom extra statum v varstvo drugih narodnostij se bodo branili do skrajnih sil. V kratkem bo imela toraj

LISTEK.

O kapitulaciji.

Klerikalci ne kapitulirajo. Neverjetno je to, ali kedor pazno in z nepristranostjo pravega modrijana razmotriva vse, kar se godi krog njega, temu je uže davno jasno postalo to žalostno dejstvo. Ne gre, prikri-vati te grozne prikazni, ki sramoti vso kulturno zgodovino. Zatorej je »Slov. Narod« v sredo razkril to pego na jasnem obrazu človeštva onim, kateri so toliko slepi, da je še niso opazili sami. Novodobni ta Jeremija toči britke solze nad to strašno grehoto in spušča v svet sledečo ganljivo Jeremijado: »Klerikalno gibanje je začelo pešati in je tudi na deželi začelo izgubljati tla, dasi traja odkriti boj proti njemu šele nekaj let. Kdor bi pa hotel iz te stagnacije sklepati, da so klerikalci spoznali svoje zmote in da se hočejo poboljšati, tisti bi zašel v veliko zmoto. Klerikalstvo ne misli na kapitulacijo«.

Sedaj torej vidite, dobri ljudje, kakšni

lacio, marveč trdovratno sedijo v svojih zmotah v kljub ljubeznivim opominom in očetovskim besedam za njih blagor kolikor toliko skrbnih liberalcev.

Edino pot, ki jim jo kažeta sedaj čast in poštenje, hočemo pokazati v nastopnih vrsticah:

Klerikalci naj izvolijo iz svoje srede odbor, ki naj stori prve za kapitulacijo potrebne korake. Ta odbor naj se korporativno poda k liberalcem. Odborov načelnik pa naj tam z žalostnim glasom, kateremu se naj pozna obup, pa tudi kes, prične govoriti: »Kako ste nas ljubili in kako smo Vam vračali ljubezen! Rudečica sramu oblije mi obraz, ko mislim na to našo res črno nehvaležnost. Kedar ste pisali o naši veri in njenih resnicah tako, kakor znate in kakor ste se učili pri liberalnih bratih nemških, smo Vam odgovarjali, mesto, da bi molčali in si mislili, da so krivi samo tisti, od katerih ste se učili. Papeža, vidnega poglavarja naše cerkve, namestnika Kristusovega ste psovali in mi nismo iz krščanske

nega dejstva, marveč smo se odločno uprli takemu početju. Duhovne obsipate s psovskami, očitajte jim skoro vsak dan najrazličnejše hudobije in podlosti, mi pa tega nečemo trpeti in Vam tako kratimo zabavo, katero Vam, Vašej izomiki primerno, dela to početje.

Mi hočemo, da preveva vso državo dub krščanstva, da se krščanstvu ne zapre vhod v šolo in ne zabrani vstop v mlada srca, katera naj okrepi za pot skozi življenje, in dasi nam radi tega ljubeznivo očitajte, da smo farizeji in da hočemo tako doseči samo absolutno politično oblast za se, vendar ne odnehamo. To je grdo, to je nebratovsko. Sedaj pa ste nam naposled odprli oči. Bratje, odpustite nam naše nebratovsko, nekrščansko početje. Mi kapituliramo. Odslej nam bo to sveto, kar hote trdili in delali Vi, in naj tudi bije v obraz našemu najsvetejšemu prepričanju. Podati se Vam hočemo. Naredite z nami, kar Vam drago, samo odpustite, odpustite!»

Deputacija naj po teh besedah pade na

na glave. Morda nam potem liberalci odpuste. Seveda v domovini bi nas ne pustili, ker smo jim prenevarni. Pregnali bi nas kam na kak pust otok. Tam bi morali delati pokoro, za dušno hrano pa bi dobivali samo »Slovenski Narod«. To bi bile »duhovne« vaje, katerih bi bili menda liberalci veseli. Tako bi se morda poboljšali tekot let ali pa bi nas bil konec.

Vsem dobro mislečim priporočamo torej v preudarek ta predlog. Morda dosežemo tako milost v očeh naših liberalcev.

Kedar nas bodejo pa tako premagali, in bodejo pri zmagoslavju delili zasluženim svojim vojščakom kolajne, naj ne pozabijo »Sl. Naroda«, ker ta nas je napotil, da smo začeli premišljevat o svoji zaslepljenosti.

Ako bi pa ta naš predlog ne dobil priznanja v naših vrstah, naj pa morda liberalci poskusijo kapitulirati, potem bo pa tudi mir v deželi, katerega si tako žele nekateri. Dali nam bodejo dober izgled, in to je tudi nekaj. Laudabiliter se subjecerunt, pa bi menda liberalci raje o nas rekli, kakor pa

vlada pred seboj obestranski kritiki o svojih načrtih, in prav mogoče je, da na podlagi teh dveh sodeb izgotovi oziroma spopolni svoje delo ter je uveljavi s pomočjo § 14 pred sestankom drž. zbora.

Sprememba poslovnega reda za poslansko zbornico je po mnenju vseh za delo »vnetih« strank najnujnejša in neizogibna potreba. Parlamentarizem ne stoji in ne pade s sedanjim poslovnim redom in taka operacija tudi ni smrtno nevarna našemu ustavnemu življenju, tudi ako se ne posreči. Kakor se čuje, stavi tudi vlada vse nade na ta poskus in soglasno se zatrjuje, da bo v prihodnjem zasedanju že v veljavi novi poslovni red, ki bo onemogočil vsako obstrukcijo. Niti Čehi niti Nemci ne bodo mogli potem več obstruirati. Jeden del bo s tem gotovo nezadovoljen, in to bodo bržkone Čehi, ker bo vlada baje do tedaj tudi že uveljavila jezikovni zakon, kateremu podlagi bo, kakor trdijo nemški listi, nemški posredovalni jezik. Toraj je le res, da bodo slovanom zamašili usta, Nemeem pa dovolili vse, kar zahtevajo.

Za desnico — nemška »Gemeinbürgerschaft«. Načelnik poljskega kluba v državnem zboru, vitez Jaworski je moral prečuti marsikatero grenko v klubovi seji po znanem dogodku v poslanski zbornici. Velika večina mu je zamerila, da je sklenil koalicio z nemškimi radikalnimi elementi, ki so pri vsaki priliki bili po poljskem klubu. In s temi glasovi se strinja tudi krakovski »Czas«, ki odločno zahteva, da za desnico razpade tudi nemška celokupnost. Poljski klub, tako nekako modruje ta list, mora biti član »delavne« večine. Ker so pa v tej samo nemške levičarske stranke in pa Italijani, je naravno, da morajo Poljaki stopiti v njih sredo. Vendar pa morajo levičarji Poljakom na ljubo žrtvovati takozvano »Gemeinbürgerschaft« in se ločiti od nemških radikalcev, ker s temi Poljaki ne morejo skupno orati in ne marajo z njimi zveze niti za »dnevno« večino. Iz levičarske poljske koalicije se morajo torej ločiti nemška ljudska stranka in Schönererjevci. To bo pa imelo za Poljake bržkone slabe posledice, ker jim nihče ne more dati poročila, da bodo vselej v večini, in ker se jim je bati, da jih levičarji raje puste na cedilu, nego da bi se ločili od svojih radikalnih bratcev. — Mogoče pa Poljaki nekoliko odnehajo radi — ljubega miru.

Katoliškim šolam na Nizozemskem je usoda dokaj mileja, kakor recimo v Franciji. Druga zbornica je namreč odločila, da so katoliške gimnazije v bodoče istopravne z državnimi, na katerih se ne poučuje verouk. Gimnazije v Rolducu, Katwyku, Roermondu in razne druge so dobile pravico, da smejo izdajati abiturijentom zrelostna spričevala za vseučilišče. Ta naredba bo brezdvomno znatno pospešila razvoj in ugled katoliških gimnazij.

Aktijo evropskih velešil na Kitajskem zelo obtežujejo domače kitajske čete, ki imajo baje nalog, da preprečijo vhod tujih vojakov v Peking. Pred mestom je baje zabarikadiranih 30.000 vojakov, ki so prekrbljeni z mnogimi topovi. Le ruske čete imajo v tem oziru nekoliko prednosti, ker smejo varovati poslaniška poslopja. Poleg te težkoče se je pa še pojavil razpor mej Angleži in Francozi radi prevažanja vojakov. Kakor znano, so večinoma vsa prometna sredstva v angleških rokah in je torej umevno, da zahtevajo zase vso prednost. Prišlo je torej do resnega konflikta mej angleškimi in francoskimi vojniki, ki bi bil imel resne posledice, ko bi ne bili posredovali Amerikani. Mesto, da bi mirili uporne Kitajce, nasprotujejo si sebični posredovalci sami mej seboj. Evropski varovanci pač ne morejo mirno gledati v bodočnost.

Dogodki na Kitajskem in — Buri. Velike reči se pripravljajo na skrajnem vzhodu. Vedno več vojaštva in topov dobaja na kitajsko zemljo in morda se ne motijo politiki, ki že sedaj, sicer bolj na tihem a vedno določneje, govorijo o pričetku svetovne vojske za kitajsko cesarstvo. Tu so pa za Rusi najbolj angažirani Angleži, ki so poslali v kitajsko vojsko že lepo število vojnih ladij, a tudi že precej moštva imajo na kitajskih tleh. Še vse več ga bodo pa morali imeti, ko se ogenj vname na celi črti in ko se prava barva pokaže mej raznimi »varuhi« kristijanov. Ker pa Angleži doma nimajo nič več pehote, ki bi jo lahko pogrešili, morali bodo dobiti potrebnih močij iz Južne Afrike. S tem bodo seveda v prvi vrsti ustregli Burom. Čim dalje bo trajala vojska v Južni Afriki in čim bolj se bo zavlačevala rešitev zamotanega kitajskega vprašanja, tem bolje za Bure. Zadnji dogodki na južno-afriškem bojišču so pokazali, da se še ni ohladilo navdušenje pri transvalskih Burih in da imajo tudi še toliko bojnikov, da lahko še mnogo škodijo angleškemu podjetju. Na jugu, vzhodu in zahodu se pokažejo vedno nove čete, železnica iz Bloemfonteina v Pretorijo, jedina življenska žila za Robertsovo armado, je na črti 30 km razdejana, poleg tega so pa provzročili Angležem tudi sicer že mnogo škode. Ako vztrajajo Buri pri sedanjem načrtu in ako Angleži res zmanjšajo število svojih čet na tem bojišču, smejo Buri konečno še upati, da dobe potrebno zadoščenje.

Razgled po slovanskem svetu.

Josip Torbar.

V spomin petdesetletnice mašništva in književnega delovanja.

(Konec.)

Kot književnik se je pojavil Torbar prvič leta 1849, tedaj pred 50. leti, kot sodelavec »Kat. lista«. Malo za tem se je pridružil pisateljem, ki so začeli negovati

prirodne nauke pod vodstvom dr. Schlossera, Vukotinovića, Rakovca, Šuleka in Vukasovića. Na tem polju si je stekel spočetka največ zaslug s priredbami šolskih knjig. Tako je predelal leta 1852 za hrvatske šole češko fiziko od Smetane, a leta 1862 računico za nižje razrede realke. Leta 1863 je napisal »Životnistvo« za višje gimnazije in realke. Leta 1864 je zasnoval Torbar z dr. Račkijem in prof. Jagićem v Zagrebu znanstvenokritični časopis »Književnik«, ki so ga za njem vsi trije urejevali do leta 1866. V njem je priobčil »Geologičke crtice« in članke: »O ulazu na planine«, »Žestoke (hude) zime« in »Digitaline«.

Ko je bila osnovana v Zagrebu akademija znanosti in umetnosti, se je začela nova doba delovanja za Torbara. Sabor ga je izvolil 9. maja leta 1866 med prvimi dvanajstimi članovi, od katerih zdaj živi samo še on in pa profesor Jagić. V »Radu« akademije je obelodanil sledeče razprave:

»O selitbi i obsegu potovanja naših običnijih selica ptica« (knjiga I. l. 1867); »Boškovičeva elementa materiae napram današnji atomistici« (knj. VI. 1869); »Vrsti životinja već u historijsko doba izumrlih i uzroci, s kojih životnijskih vrsti nestaje« (knj. XII. 1871); »O meteoritih u obće i napore o slavičkom« (knjiga VIII. leta 1869); »Sjeverna zora« (knj. XVII. leta 1871); »Kopernik prema svojem životu i nauku« (knjiga XXIII. 1875); »Vjekopis Žižka Vukasovića« (k. XXXI. 1875); »Novije publikacije o Koperniku« (knj. XXX. 1875); »O anemometriji u obće, uz obzir na vladajuće uz nas vjetrove« (knj. XXXVIII. 1877); »O optici Markautuna de Dominisa« (knj. XVIII. 1878); »Sunčane pjege prema zemaljskim meteorologijskim pojavima« (knjiga LIII l. 1880); »Sunčane pjege prema barometrovu stanju« (knjiga LXXIII. 1885); »O povratku studeni mjeseca svibnja« (knj. LXXVIII. 1886). Kasneje je napisal še razpravo »O Boškovićevom radu na polju prirodnih nauka prigodom njegove stogodišnjice« in »O nevidima nekih boja«. Leta 1882 je napisal in izdal debelo knjigo: »Izvjeste o zagrebačkom potresu l. 1880«.

12. decembra leta 1890 je izvolila akademija Torbara za svojega predsednika, kar je on še dandanes ter opravlja kot tak najvestneje svoja opravila. Kot predsednik je napisal leta 1897 življenjepis svojega prijatelja dr. Bogoslava Šuleka v »Ljetopisu« za leto 1897. Ravno tako napiše in govori vsako leto v svečanej sednici svečani govor, v katerem razpravlja po navadi probleme prirodnih nauk v zvezi z nalogo jugoslovanske akademije.

Kot učitelj si je stekel Torbar še posebnih zaslug. Cel svoj vek je posvetil on šoli kot učitelj in kot ravnatelj, a kaj je on bil v tem svojstvu, o tem vedo najbolje pripovedati njegovi zahvalni učenci in njegovi

tovariši profesorji, katerim vsem je bil najskrbnejši in najboljši oče, svetovalec in pomagač. On je prvi v hrvatske književnosti pisal in razpravljajal poljudno o realnih znanostih, proti katerim so vladali do takrat veliki predsodki.

Vrhu vsega tega je bil Torbar po smrti Vukotinovića več let predsednik »hrvatskega planinskega društva« do leta 1893 ter je postavil novo železno piramido na Sljemenu nad Zagrebom ter orisal krasoto hrvatske zemlje. Razun tega je bil več let prav delaven odbornik gospodarskega društva ter je sodeloval pri urejenju prve hrvatske razstave leta 1864 in druge leta 1891, a slednjič je bil tudi mnogo let predsednik izpitnega poverenstva za učitelje na nižjih realkah in meščanskih šolah.

Josip Torbar je še zdaj v svojej visokej starosti delaven ter snuje še dalje na idealih svoje mladosti skromno, tiho in značajno. Poln ljubezni in oduševljenja za vse, kar je dobro in plemenito, ni iskal niti odlikovanja, niti časti, niti hvale. Cvrst v svojih odlokih je stal vedno nepremagan na braniku za pravice svojega naroda, niso ga od tega odvrnili tudi najhujša preganjanja. Kakoršen je bil v mladosti, takšen je še zdaj — pošten, odločen in neupognjen domoljub, pa zato se ga je prigodoma njegove petdesetletnice spominjala s hvalečnostjo cela Hrvatska, a da ga poznajo bolj natanko tudi Slovenci, napisal sem te vrstice v ime čestitke k petdesetletnici mašništva in književnega delovanja od njegovih slovenskih častiteljev.

Tedenski koledar.

Nedelja, 17. junija: 2. pobink; evang.: Prilika o veliki večerji, Luk. 14. Cirijak in Muska. — Ponedeljek, 18. jun.: Feliks in Fortunat mm. — Torek, 19. junija: Gervazij in Protazij mm. — Sreda, 20. junija: Prot m., Silverij p. — Četrtek, 21. junija: Alojzij spozn. — Petek, 22. junija: Ahacij in dr. mm., Srce Jezusovo. — Sobota, 23. junija: Cenon šk. — Solnce izide 20. junija ob 4. uri 14 min., zaide pa ob 7. uri 48 min. — Lunin spremen: Zadnji krajec 20. junija ob 1. uri 55 minut jutraj. — Musica sacra v nedeljo 17. junija: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Maša »in honorem ss. nomini Jesu« zl. Rob. Kravučke, graduale Ferd. Schaller, ofertorij Ig. Hladnik. — V mestni cerkvi s v. Jakob a velika maša ob 8. uri: Instrumentalno mašo v D-moll zl. Horák, graduale »Delixisti« zl. Ant. Foerster, ofertorij »Bone Deus« zl. Horák. Po procesiji »Tantum ergo« v C dur zl. Fr. Gerbić.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 16. junija.

Dr. Gajo Bulat †. Truplo pokojnega dr. Bulata so v noči od torka na sredo pri-

LISTEK.

O Levčevem »Slovenskem pravopisu« in njega kritikah.

Spisal dr. K. Štrekelj.

(Dolge.)

Po tem, kar sem tukaj navel, je torej krivična graja g. Ivanova, da je kot v stavku »Predlog iz- kot predpona pomeni« napačen. Tukaj bi nemški »als Praefix« pomenjalo »in der Stellung eines Praefixes, wenn es ein Praefix ist«: »kadar je predlog iz predpona, pomenja«... V takem pomenu pa smemo brez ovire rabiti kot ali ko (redkeje kakor); v knjižni slovenščini je dandanes preobladal kot.

G. Ivanov bi sicer ko, kakor menda tudi še priustil, nikedar pa ne kot, ker je mnenja, da je beseda izmišljena, da je tudi drugi Slovani ne poznajo, da se ne dá lepo izvajati in da je grda neblagolglasna spaka. Oglejmo si te prigovore. Da si besede kot ni izmisli noben pisatelj, ampak da so jo tisti, ki so jo začeli rabiti, posneli iz narodne govorice in da jo torej narod rabi, zato imamo več dokazov. Besedo nahajamo n. p. v narodnih pesmih gorenjskih, ki jih je zapisal Valjavec, in to v tistih redakcijah, v katerih je sam skušal približati jezik narodnemu govoru, n. p.: Kāt bā tōja mati biwa 109, b. 8; Kāt bā vmađ déte jmewa 109, 26, 29; Pa v ječi drugija nič ni, Kāt sáme béle štir kosti 286, 33, 29; De se bom rzjokow čez njo, Kāt dete čes sojo mater 409, b. 10. 14; Ker so huj žene kāt možje 530, 14 (tudi M. Ravnikar-Požnenčan ima: Ko so hujši žene kot možje 531, 14) itd. To besedico nahajamo tudi v Belih Kranjcih, n. p. v Suhorju: Kot sem verval siromak jest 122, 29, 39; v Kloštru: In ogenj tako

nanašajo na I. zvezek narodnih pesmi moje zbirke.) Seveda poreče g. Ivanov, ta kot so spravili v pesmi zapisovavci iz knjig, v katerih je rabljena. Gotovo je to nemogoče, odkod naj bi se bila vtihotapila? Veznikov vendar ne narejajo pisatelji. Ivanov misli, da poznamo kot samo mi. Znana pa je ta besedica tudi zunaj naše domovine, ker jo pridno rabijo kajkavci, ogrski Hrvati in čakavci: ali so si jo tudi njih pisatelji izmislili? Haddelić jo že piše: ki so vsi vu nečistoče kot svinje ukaljani (Prvi otea našega Adama greh 22); piše jo Tuček: puni grehov kot šipek koščic (Historije 128), ali ne kot prvo (374). Rekel sem, da poznajo besedo tudi ogrski Hrvati; to razvidim iz knjižice »Kerstjanszko-katolicsanski kalendar na léto 1865. po narodnjenu Krisztusevom. Od Jure Horvatha, kiscecskoga ucsitelja izdan. Drugi ték. Saprni 1864. Starnpan kod A. Reicharda.« Tam nahajamo brez števila zgledov za kot: kot to na steni viseča tabla kazaše 17, letil je kot ptica 17, Ali kot su oni va svojih dušicah jednako blagoslovni ravni i bogati bili, tako nejednako bogatstvo je bilo med njimi, ča svitsko dobro naliže 19, ali kot je sada, taka još nij bila 22, 'nako š-njim baratje kot i vsakim drugim človikom 23, merzlo, kot da bi si ča zakrivil bili 24, ako ti kot njegova žena va njegov stan projdeš 26, ču ga ljubiti kot sam ga i dosle 27 itd. Pa ne samo kajkavski in ogrski Hrvati poznajo kot, ampak tudi čakavci. O tem se g. Ivanov lahko prepriča iz Nemanicevih »Čakavisch-Kroatische Studien« III. (Sitzungsberichte WA. ph. — hist. Cl. CVIII. 225), kjer je pisano: »kōt oder kōti velut«. Tudi Strohal omenja v opisu kajkavsko-čakavskega narečja stativskega (Osebine današnjega stativskega narečja v Izvješću k. realne gimnazije v Rakovcu 1889, str. 35): »ko, kot, latinski ut: i iz njega je prošla kot jedna golu-

dvoje ditce utopit kot sam ja i moja sestra.« Hrvati poznajo še drugo obliko tega veznika v istem pomenu. Nemanic je na rečenem mestu zabeležil tudi: »kōd oder kōdi velut«. Obliko kōdi ima tudi čakavec Mikulić v Pripovedkah: lip kodi sunce 8; več su se sini kodi vuki pojili 18; muž se učini, kodi da j' zaspal 66. To obliko kod nahajamo poleg kot tudi že pri kajkavcu Fučku: on sud je tak strašen kod bude on občinski 132, živel je, kod da bi nigdar ne moral vumreti 145 (gl. Maretić, Veznici u slovenskijem jezicima, Rad 91, 26). Tudi zgoraj omenjeni ogrsko-hrvaški katekizem Horvathov ima poleg kot nekatikrat kod: Kod mu je sluga naručil bil, je spravil svoju opravu 22; kod prošnje, kod se to samo od sebe razume, je svoje bogatstvo najper donášal 25; ona kod kaštigajući angel ovde va lozi pred njim stoji 34; Zezate, kod dab koleno bilo vam zavërto 43 itd. Samo obliko kod rabi troje, v ogrski hrvaščini pisanih, v Mnihovu (menda l. 1894.) pri Seyfriedu natisnjenih knjižic: »Pilj blažene divice Marije«, »Žitak i smrt blaženoga mučenika Ivan-Gabriel-Perboara« in »Dva dari Jezusa ter Marie«. Maretić misli v zgoraj navedeni razpravi, da je čakavski kōdi, kod postalo iz kudi, kud, in to po vplivu veznika koti, kot. Meni se ta razlaga ne zdi prava zato, ker veznika *kudi ne pozna noben slovanski jezik. Čakavščina, kajkavščina in ogrska hrvaščina spadajo k jeziku, ki so predlog ot spremenili v od deloma po analogiji drugih predlogov, ki se končujejo na d, nekaj pa tudi vsled sandhi-pravila, po katerem se je t moral pred zvnečimi soglasniki spremeniti v d; ta dvojna moč je izpodrinila samostalni ot popolnoma. Kar se je zgodilo s predlogom ot, to se je zgodilo ali se še godi tudi z veznikom kot. Ko pa se je začelo govoriti kod, je prešel d namesto t-ja

peljali na Reko; spremljali so truplo državni poslanci Borčić, Šupuk, Vuković in Zore. Na Reko so se s parobrodom pripeljale deputacije iz Splita. Občino so zastopali Dešković, dr. Karaman in Katalinić, trgovsko zbornico Antičević, čitalnico Eisenstädter. Ponoči je parobrod truplo s spremstvom prepeljal v Split, kjer se je v četrtek vršil veličasten pogreb. Zbralo se je na tisoče naroda iz mesta in okolice. Pogreba se je udeležil ces. namestnik in general David, deželni odbor in mnogi drugi dostojanstveniki. — Pokojni dr. Bulat si je tekom let pridobil mnogo zaslug za hrvatski narod v borbi proti italijanstvu v Splitu in Dalmaciji sploh. Bil je neustrašen in delaven rodoljub, kateremu ohrani narod hrvatski hvaležen spomin.

Slovensko gledališče. »Slov. List« poroča: Slovensko gledališče zgubi dose- danjega režiserja g. Rud. Inemanna, ki gre na narodno češko gledališče v Prago. Gospa Irma Pollakova pojde na beligradske gledališče in dobi njen soprog gosp. Bohinjec menda srbsko državno službo. Tudi g. Deyla baje ne vidimo več na deskah slovenskega gledališča.

Ligurijska morala. »Naroda« ni po vsehi. Državno oblast kliče Malovrh v sredo na pomoč proti klerikalcem, kateri širijo po deželi »ligurijsko moralo«. Ta duhoviti izraz zajel je Malovrh iz »Ostdeutsche Rundschau«, torej iz vira, ki mora biti svet Slovincem. Ta »ligurijska morala« je nekaj groznega, uzrok vsemu hudemu. In to »ligurijsko moralo« naj prime za vrat državna oblast. Konečno tarna Malovrh: »Nas ni volja prenašati, da bi se smeli postavljati klerikalci izven zakona, v tem ko leži na nas zakon z vso svojo težo«. Res je neprijetno, skusiti teži zakona, toda naj bo prepričan, da to ni prouzročila »ligurijska morala«.

Misel za slovensko papirnico je sprožila »Gorica«, ki piše: »Z idealnega stališča bi se morali sramovati, da papir, na katerem so tiskane naše borbe za obstanek, naš boj za narodno prosveto, jemljemo v tovarnah svojih po mišljenju najhujših nam narodnih in verskih sovražnikov. Ali ni mar družba Leykamovih papirnic po svojem mišljenju in nastopanju naša največja nasprotinica, vsaj to dosti elastično kažejo dogodki v vevški papirnici! Menim, da bi one množine papirja, kolikor ga rabimo Slovenci za svoje časopise samo, že vzdrževale lahko eno slovensko papirnico. Ali kaj še drugo? Mar ni ta točka vredna prevdanka? Želeti je, da taka vprašanja malo marljivo vzamemo v pretres, potem gotovo dospemo do one višine, da svojega denarja ne bomo dajali za izdelke industrije, kakoršne bi prav lahko izdelovali doma in ki bi nam donašala še precejšnjega gmotnega vspeha.«

»Domoljub« pred sodiščem. Danes dopoldne ob 10. uri se je vršila pri tukajšnjem okrajnem sodišču obravnava proti odgovornemu uredniku »Domoljuba« v sodel. obtožbe, katero je vložil proti njemu črnovrški posestnik Ivan Lampe po svojem zastopniku dr. Tavčarju radi razžaljenja časti. Sodil je sodnik Bučar. Po generalijah se je pričelo dokazovanje. Prebere se vložena obtožnica in inkriminovani dopis v »Domoljubu« št. 7 z dne 5. aprila letos: »Iz Črnega Vrha nad Idrijo. Redkokdaj se kaj bere po časnikih o nas Črnovrščih; a boljše bi bilo, da bi se nikoli nič ne bralo, kakor pa če se pišejo slabe reči. Vsa fara in okolica pozna naša vrla gospoda duhovnika kot najboljša dušna pastirja; ravno zdaj o sv. Jožefu sta znova pokazala svojo gorečnost s tem, da se je obhajala tako lepa tridnevica v čast sv. Jožefu, in ob enem ponovil sv. misijon. Hvaležni farani zato molijo za svoja duhovnika, ki sta jim preskrbela tolike duhovne koristi; a kakor je med pšenico ljulika, tako sta tudi med dobrimi Črnovrščimi dva »možica«, ki sta nam v veliko sramoto. Povsod delata zgago, kjer ni treba in tako menda čutita v sebi poklic, blatiti naše duhovnike po slabih časnikih. Lepo rokodelstvo to! A prepričana naj bodeta, da ju vse pošteno prebivalstvo zaničuje. Veliko bolj pametno bi bila storila, ako bi bila očistila svojo kosmato vest na misijonu; morda še pride čas, ki bi to rada storila, a bode prepozno. Laž in obrekova-

zneje!« Na to je bil zaslišan toženec, ki je izjavil, da dopisa ni bral in je prišel v list brez njegove vednosti, ter da se ne čuti krivega, ker v dopisu ni imenovana nobena oseba in sploh noben znak, ki bi kazal na kako gotovo osebo, in ker slednjič v dopisu samem po njegovem mnenju ni nič žaljivega, o čemer se tudi vsakdo lahko prepriča, ako čita ono notico. — Predsednik je na to prebral izpovedbe dveh prič in tožitelja samega, v katerih se dokazuje, da je dopis naperjen na tožitelja. Tretja priča učitelj Čuk je prosil, naj se ga oprostijo pričevanja. — Po nekaterih dokazilih dr. Tavčarja je sodišče razglasilo obsodbo zaradi krivde razžaljenja in prestopka tiskovnega zakona, in sicer za prvi slučaj 14dnevni zapor, poostren s tedenskim postom, za drugi gleba 10 kron. Obtoženi je na to prijavil priziv proti obsodbi. Toženec ni imel pravnega zastopnika.

Praznik presv. R. T. in vevška papirnica. Dasi se je komaj poravnala stavka v vevški papirnici, valil se je ta visoki praznik katoličanstva celi dan gosti dim iz obeh tovarniških dimnikov v znamenje, da se je splošno delalo in da mnogo delavcev ni moglo zadostiti svoji krščanski dolžnosti, dasi § 75 obrtnega zak. z dne 8. marca 1885 št. 22 drž. zak. izrečno pravi, da je ob praznikih delavcem prepustiti potrebni čas, da zamorejo zadostiti svojim verskim dolžnostim z obiskavanjem zjutranje službe božje. Velja to o navadnih praznikih, brezdvomno tembolj o najvažnejšem prazniku krščanstva. Sodbo, je li umestno s tako brezobzirnim postopanjem od strani delodajalcev žaliti verski čut prebivalstva osobito zdaj, ko se še ni poglela razburjenost ljudstva ob zadnji stavki, prepuščamo razsodnemu občinstvu.

Iz zapuščine + dekana Mežnarca ki je imenoval kranjsko župno cerkev glavnim dedičem, je določenih 4000 kron za dijaško ustanovo, mestni ubogi v Kranju dobe 400 kron, njegova biblioteka se pa razdeli deloma mej ljudsko šolo in gimnazijo v Kranju, deloma mej ljubljansko semenišče in druge učne zavode.

Celjska naprednost. Napredni pa smo v Celju, napredni, še bolj kot vi v Ljubljani. Pri procesiji na Telovo ni bil zastopan ne mestni urad, — razven po obligatnih pikethaubarskih jako ljubeznivih policajih, ne občinski zastop, ne obrtne zadruge, ne meščanstvo. No pa bi bilo tudi res sramotno nazadnjaško, če bi sedaj ob času korenite reformacije še hodil kedo za procesijo, razven če se napravi pri procesiji kak »kšeft«. Zato je pa prišla sputana nemška godba k procesiji, pa brez uniform, — ker jih nimajo. V najkrajšem času pride najbrže cela godba z bobnom vred na boben. Seveda, kjer je nemška godba, tam mora biti hrastovje. Ker že ne igrajo tako slabo, da se človeku od umetnih in neumetnih disonanc — zmeša, so prišli vsi s hrastjem našemljeni in so najbrže v zabavo c. kr. uradnikov in vojaštva igrali med procesijo »Bismarck-Marsch«. Razven tega je pa Bismarck igral pri procesiji še drugovažno ulogo: Tretji blagoslov se je vernim Slovincem delil na »Bismarck-Platzu«. Cesar pošteti Nemci ne preneso, to prenesemo mi. In za vso to popustljivost se žanje največje neuljudnosti od naših naprednjakov, mej katerimi je tudi višji geometer Martiny, kateremu se ne zdi vredno gredočemu ob procesiji svoje lepe glavičke odkriti.

Višji geometer Martiny v Celju je mal možic, drobnega telesa, lepe rudeče glavičke, katero pokriva po leti pravi pristni angleški klobuk. Rojen je v Kranju na Gorenjskem in so mu prisodile kranjske modrice ulogo dvojnega reformatorja in sicer verskega, ter reformatorja štajerskih kur. On je postal luterš in je sedaj direktor kurjege zavoda, katerega si špoga društvo za varstvo in rejo živalij v Celju. V politično življenje se razven za časa obč. volitev ne vmešuje. Če so pa volitve, takrat je pa on vse: Nemec, luteran, soc. dem. in neodvisen kandidat, ki vedno propade, ker neumno ljudstvo ne ve upoštevati njegovih zmožnostij. Vse to nas pa malo briga, nas bode le to,

uradnik na svojem uradu s a m o n e m š k e n a p i s e i n š e t i s t e v i z i z i v a n j e s l o v e n s k i h o k r a j e v, z a k a t e r e j e n a s t a v l j e n, v p r a v i l n i h č r n o r u d e č e ž o l t i h b a r v a h. Č e j e n j e g o v k o l e g a, g e o m e t e r L., k i i m a b o l j n e m š k e o k r a j e k a k o r g. M a r t i n y, t o l i k o p r a v i č e n, d a i m a p o s t e n e d v o j e z i č n e n a p i s e, z a h t e v a m o t o t u d i o d d r u z e g a g e o m e t r a, — s i c e r s i b o m o m o r a l i s a m i p o m a g a t i.

Požar so zanetili otroci na dan sv. R. Telesa v Drulovku, vasi župnije šmartinske pri Kranju. Ljudje so se bili ravno vrnili od procesije, ko se je pokadilo iz zadnje hiše, pri Cajnarju. Ker je bil močan veter, se je ogenj silno hitro širil. Prej ko v eni uri je gorelo več kot polovica vasi. Pogorele so hiše in gospodarska poslopja enajstim posestnikom in podružna cerkev sv. Mihaela. Cerkev je bila sicer krita s ploščicami, a vendar se je vnelo tramovje od silne vročine. Cerkev bi bili lahko obvarovali, če bi bila pri roki precej vsaj kaka majhna brizgalnica. Prišli ste požarni brambi iz Kranja in Šenčurja, in vrti gasilci so storili, kolikor je bilo še mogoče. Manjkalo je vode, ker v vasi je le nekaj kapnic. Sava ni ravno tako daleč, — ljudi je prišlo veliko, ali niso imeli nobene priprave, da bi donašali ali dovažali vodo. Ob enacih prilikah naj bi prinesli seboj ljudje škafe, posebno ženske, ker le tako morejo kaj pomagati, sicer so le za napotje. Največ more pomagati gasilno društvo, ako je toliko blizu, da more kmalu priti na pogorišče. Tostran Save ni daleč na okrog nobenega tacega društva, akoravno so vasi blizu skupaj in nekatere zelo velike. Kako potrebna bi bila dobra brizgalna in gasilno društvo!

Ogenj na Cerovcu pri Stopičah. Začelo je goreti 13. junija okrog 6. ure popoldne pri Matiju Drabu hišna št. 11 in od tod je zubelj švignil na sosedovo hišo Janca Umek hišna št. 31, ter obema uničil vsa poslopja. Da bi ne bilo nasprotnega vetra, šla bi zopet cela vas, kakor l. 1882. Zažgali so Drabovi otroci, ki so pri škopnikih zakurili, potem leteli se skrit na peč. Le po naključju jih je posestnik A. Mavsar, premetajoč razne cape, gori našel, ter jih rešil, ko je bila streha že vsa v ognju. Zavarovana sta bila oba posestnika, a za primerno male svote.

Velik ogenj v Trstu je nastal v četrtek zvečer v poslopju R. Schuchartove mairnilnice. Zgorelo je vse, razven zidovja. Škode je 30.000 gld. Posrečilo se je omejiti ogenj, ki je pretel bližnjim lesnim trgovinam Mankoč, Malalotič in Orlando.

Koroški deželni šolski svet je v svoji seji dne 1. t. m. določil, da bodi učni jezik na novoustanovljeni šoli v Malem Št. Vidu nemšk, z dostavkom, da mora tamošnji učitelj znati slovensko. V šolo bodo hodili malone sami slovenski otroci, in vendar se bo poučevalo edino le nemško! Nes pametni stariši, ki kaj takega zahtevajo, še bolj nespametna pa šolska oblast, ki kaj takega dovoljuje! Kdaj bo naš slavni deželni šolski svet prišel do boljšega spoznanja, kdaj bo vendar hotel malo bolj ustreči pravim potrebam ljudstva, kdaj bo nehal biti najvišji namen šol po slovenskem Koroškem: punemčevanje?

Koroške novice. V petek zjutraj pred binkoštni je pogorel posestnik p. d. Kol v Hudem kraju, fara Dješke. Bil je menda zavarovan za 1200 gld. — Na binkoštni ponedeljek je v Velikovcu, ko so ljudje ravno v velikih trumah šli od božje službe, vozil velikovski postilijon prehitro in povozil neko deklico iz Št. Peterske župnije. Ponesrečeno deklico prenesli so v bližnjo lekarno, kjer jej je bila prva pomoč. — Na binkoštni torek se je ponesrečil č. g. klosterski župnik Korman. Poklican je bil na spoved k nekemu kmetu, katerega je kap zadela. Kmetov hlapec je vozil g. župnika z jako iskrim konjem in zvrnil, tako da si je g. župnik nalomil levo roko. Grebinski zdravnik je nemudoma ponesrečenemu gospodu obvezal roko. Č. g. župnik bo moral nekaj tednov hude bolečine prestajati kot žrtva svojega poklica. — Na binkoštni praznik se je v neki gostilni blizu Vrbe zabavalo več možakov, med njimi mlinar Lorenc Koprivnik iz Borovnice; mož je bil močan in zdrav,

samo za »špas«, kdo je bolj močen, potem je menda bila resnica. Mlinarja so pa po noči morali zapeljati domov, ker mu je naenkrat prišlo hudo v črevah, in drug dan je ubožec v strašnih bolečinah umrl. Dne 6. t. m. so ga zdravniki razrezali in našlo se je, da so se mu čreva zmešala, kar more biti nasledek pretepa. To so posledki neposvečevanja praznikov! — V petek dné 1. junija ob pol 7. uri je začelo goreti v skednju pri Simi na Suhi pri Škofičah. Ljudje so bili vsi deloma na polju ali v gori. Kako se prestrašijo, ko zagledajo ogenj. Skedenj je bil v kratkem ves v ognju. Tudi hiša se je vnela in pogorela. Živino so mogli še rešiti. K sreči ni bilo vetra, in strehe so bile od dežja namočene, zato je škofiška požarna bramba lažje obvarovala sosedna poslopja pred ognjem. Pogorelec je bil zavarovan za 1900 gld. škoda je seveda večja. Kako je nastal ogenj, se še ne ve. — Dne 28. maja se je v Št. Jakobski fari v Gorinčah obesil posestnik J. A. Ubožec je znorel. Enak slučaj se je prigodil v Rožek v soboto pred binkošti. Kuharica posestnika S. K. je tudi znorela, naredila je ob treh zjutraj na dvorišču grmado, in jo je zažgala ter sama stopila v ogenj, da se je do kolen strašno ožgala. Kot vzrok svojega djanja je navedla, da mora sebe žrtvovati in sicer predno bo mežnar juternico odzvonil, ker drugače bode zgorelo več drugih oseb. K sreči so ogenj hitro pogasili, da ni bilo večje nesreče. — Iz Kazaz pri Št. Štefanu je šlo zopet šest oseb v Ameriko, iskat »novo srečo«. Doma vedno bolj primanjkuje delavnih močij, ljudje pa se izseljujejo v tujino. Nezdruve razmere! — G. Hild v Šmohoru je letošnjo vigred poslal nad tisoč panjev čebel v inozemstvo. — V Blačah so čutili po noči 3. jun. precej močen potres. — Na binkoštni ponedeljek sta se v Zilski Bistrici pretepala nek fant s Čač in vojak s Trbiža. Ta je fanta s svojo sabljo precej hudo ranil na glavi. — Praktičen tečaj za sadjerejce bode dne 17. jun. v Podkloštru.

Iz Zagorja. Sklicevaje se na § 19 tisk. zak. prosimo, da na notico priobčeno v Vašem cenjenem listu št. 122 pod zglavjem: »Odslovljeni starosta« sprejmete sledeči popravek: Ni res, da bi bili Sokoli na izvanrednem občnem zboru strmoglavili starosta gosp. Maura; res pa je, da je gospod Mauer prostovoljno odložil svoje častno mesto. Ni res, da bi bili istotako strmoglavili podstarosta gosp. Modica; res pa je, da g. Modic ni bil podstarosta, ampak le odbornik, kar je še danes. Toliko resnici na ljubo. — Za telovadno društvo »Zagorski Sokol«: Lavos. Jerič, t. č. starosta; Ferdo Poljšak, t. č. tajnik.

Mejo mej Kranjsko in Štajersko pri Brežicah morajo znova določiti, ker je Sava, ki tvori tu deželno mejo, spremenila svojo strugo. Komisijonelna razprava v to svrhu je določena na 2. julija.

Šolska vest. Vas Kunče, občina Smuk je izločena iz občine Stara Loka in prideljena občini Topla Reber v novomeškem okraju.

Aljaževa koča v Vratih se je otvorila 14. t. m. povodom izleta »Piparjev« v Vrata. Koča je dobro prezimila in ni nič trpela škode. Izlet je bil krasen, sosebno lep je bil pogled na ledenik Triglavov, ki se je lesketal v solnčnih žarkih. Ker je ob poti tudi slaven naš Peričnik, je ta izlet priporočati vsakomur, kdor se hoče navžiti veličastnih prizorov in svežega zraka.

V Tolminu dobe za novega okrajnega zdravnika dr. Avg. Gregoricha. Dr. Graeffe je odšel na Volosko.

Ljubljanske novice. Pokopali so včeraj ob 6. uri popoldne tovarnarja gosp. Ad. Tönnies. Pred krsto je korakalo tovarniško delavstvo z venci in svečami. Pokojnika, kateremu se je zmešalo, je spremljal h počitku P. Hiacint Šega. — Povozil je včeraj ob Šelenburgovih ulicah in Dunajski cesti gostilničar Š. Bergant dečka R. Pučka. Deček je le malo poškodovan. I. Kopaj, brivski pomočnik, je včeraj popoldne na Kongresnem trgu povozil z biciklom šolsko učenko Selak. — Deserterji. Od 27. pešpolka je ušel v vojaški obleki Ivan Berghofer. Iz vojaške bolnice je pa ušel nek četovodja lovcev. Všel je iz I. nadstrane.

tat iz podstrešja čevlje vredne 10 kron. — Izgubila je grofica Ida Lichtenberg zlato zapestnico-verižico, vredno 80 kron.

Ustanove za vojaške invalide. Za leto 1900 so razpisane od umrlega barona Wurzbacha napravljene »cesarice Elizabete ustanove za invalide«, in sicer: Tri ustanove po 120 K za Ljubljance; tri ustanove po 60 K za rojake iz Kamnika, iz Jarš ali s Homca, in tri ustanove po 60 K za rojake iz Ventarjevca v občini šmartinski pri Litiji. Te ustanove oddaja gospod baron Alfonz Wurzbach, in sicer one za Ljubljance po nasvetu kranjskega deželne odbora; ustanove za Kamničane, Jaršane in Homčane po nasvetu županstva v Kamniku ter ustanove za Ventarjevčane po nasvetu županstva šmartinske občine. Pravico do teh ustanov imajo v prvi vrsti ubožni vojaški invalidi iz imenovanih krajev od stražmojstra ali narednika nazaj, ki so lepega vedenja in vsled v vojni dobljenih ran nezmožni, da bi se sami mogli preživeti. Ako bi se za omenjene ustanove ne zglašilo zadostno število vojaških invalidov z opisanimi lastnostmi, tedaj imajo pravico do njih tudi drugi reveži spodobnega vedenja iz imenovanih krajev, ki se radi bolehosti in starosti ne morejo sami preživeti. V obeh slučajih dokazati je s posebnimi občinskimi, po c. kr. političnem oblastvu potrjenimi spričevali neomadeževanost prosilcev. Dotične prošnje ulože naj prosilci iz Ljubljane pri ljubljanskem mestnem magistratu, drugi prošnji pa vsak pri županstvu svoje občine do 15. julija 1900 l.

Moteno ženitovanje. V Tomišlju so imeli 11. t. m. ženitovanje in zvečer so hoteli odpeljati nevestino balo na njen novi dom. A fantje so zahtevali 20 kron, starašina je obljubil pa le 10 in prišlo je do prepira. Konje so morali izpreči in odpeljati balo šele ob polnoči, ko je prišla žandarmerija. Mejem je navstal mejanti in svati pretep in drug Pezdir je trikrat sunil z nožem Jan. Gruma in jedenkrat Jos. Šusteršiča, katerega so morali odpeljati v bolnico.

C. kr. poštnohramnišni urad na Dunaji je te dni razposlal svoj letopis. Knjiga v četverki šteje 178 strani. Priložene so tri grafične tablice. Naslovna stran piše: »Sechzehnter Rechenschaftsbericht des k. k. Postsparcassen-Amtes für das Jahr 1899«. Urad začel je poslovati dne 12. januarja 1883 in torej posluje polnih sedemnajst let, in ker je prvi letopis velja za prvi dve leti skupaj, to je razlog, da je sedanji letopis »šestnajstletni«. Odkar so v Avstriji ustanovili omenjeni zavod, naš list je priobčeval podatke iz posameznih letopisov in pa tudi iz okrožnic, ki jih urad razpošilja redno vsaki mesec. Onidan smo dobili okrožnico z računom glede prometa v mesecu maju, a v torek je pošta prinesla najnoveši letopis. Iz zadnjega za danes povzamemo le to, da je leta 1899 poštnohramnišni urad štel 1.697 uradnikov in 209 drugih službenikov. Poročilo računi še z goldinarji. Zavod je čistega dobička skupil za 2.235.585 gld. 79 kr. Ta znesek je dobila uprava poštna.

Iz poštne hranilnice. Najnovejša uradna okrožnica priobčuje račun za mesec majnik. V tem obdobju se je v oddelku varčevalnem vložilo 232.947 krat v skupnem znesku za 8.361.769 kron, v čekovnem pa 1.453.682 krat za 474.007.624 kron, v obeh oddelkih skupaj 1.686.629 krat za 482.369.393 kron. Od tega po naših krajih: na Štajarskem se je 84.686 krat vložilo za 13.929.673 kron 23 h, po Koroškem 25.085 krat za 4.453.921 kron 85 h, po Kranjskem 21.436 krat za 3.754.846 K 31 h, po Primorju (Istra-Gorica-Gradiška-Trst) 33.388 krat za 7.473.221 K 08 h, po Dalmaciji 12.006 krat za 2.112.066 K 17 h. V minolem mesecu pa je izvzelo v obeh oddel. skupaj 473.321 krat za 467.641.641 K 14 h. Od tega pride na Štajarsko 13.703 krat za 7.287.217 K 08 h, na Koroško 3.685 krat za 1.443.955 kron 19 h, na Kranjsko 2.436 krat za 1.191.619 K 60 h, na Primorje 7.545 krat za 2.990.858 K 84 h, na Dalmacijo 1.734 krat za 340.510 K 12 h. Od dne 12. januarja 1883, ko je hranilnica začela delovati, pa do dne 31. maja letos se je po državi vlož. 159.282.371 krat za 39.150.195.016 K 58 h, a vrnilo se je 43.115.468 krat za 38.843.567.229 K 19 h, tako je v blagajnici preostalo čistih 306.627.787 K 39 h. V prometu nahaja se 15.235 knjižic-rentovnic, ki

kupilo in jim odposlalo vrednostnih papirjev za 91.711.312 kron, potem 1.454.284 vložnih in 41.502 čekovnih knjižic. Ob svojo knjigovložnico je prišlo 210 varčevalcev, med njimi po jeden iz Ljubljane in z Zidanimosta, prva knjižica velja 3 K, druga 1 K 80 h, pravico do nove knjižice imata prvi dne 19. junija, drugi dne 1. junija. Število vložnikov je v majniku naraslo za 718 oseb v varčevalnem, za 172 v čekovnem, za 156 v nakazničnem (clearing) prometu. Novo pošto z nabiralnico dobil je na Štajarskem kraj: Koprivnica. Okrožnica sklepoma objavlja podatke o poštni hranilnici na Ogrskem, Francoskem, Taljanskem, Nizozemskem, Švedskem.

Žganje umorilo otroka. Iz Celovca se poroča, da je nenadoma umrl nek 13-letni otrok na — srčni kapi. Raztelesenje je pokazalo, da ga je umorilo zavžito žganje. Žganje je dal otroku piti znanec njegovega očeta.

Eksplodizija tovarne. V četrtek je v Immeringovi tovarni za patrone v Budimpešti eksplodirala patrona. Iskre so padle na mizo, kjer je bilo polno razstreljive tvarine. Zgodila se je strašna eksplozija, kateri je sledil požar. Trupla usmrtenih so bila tako razmesarjena, da niso mogli določiti identitete.

Umrli je od strahu. Karol Müller, natakar v Budimpešti, je videl neko šiviljo, kako je skočila v samomorilnem namenu iz drugega nadstropja na tlak. To ga je tako prestrašilo, da je padel v omedlevico, in četudi je bil takoj zdravnik poklican, je v kratkem umrl.

Cela obitelj izumrla. Strašna rodbinska katastrofa se je zgodila v Diebanu pri Steincu na Odri. Posesniku Jehneru umrl je sin na škrlatici. Takoj potem ste mu oboleli na isti bolezni dve hčeri in umrli. — Od silne žalosti zbolela je mati, ki je tudi umrla. Obupani soprog šel je v mesto po krsto, a ko je prišel domov, našel je tudi tretjo hčer mrtvo. To je s toliko silo delovalo na nesrečnega očeta, da je tudi on obolel in je jsko malo upanja, da bi okrevl.

Z doto svoje žene ušel je na Dunaju žid Zilcer. Bil je oženjen samo deset tednov. Doto je znašala 28.000 kron. Poleg tega je poneveril še 40.000 kron.

V 13 dečkov udarila strela. Taka nesreča se je zgodila v Šveidnicu v Šleziji. Za kolodvorom je delalo na polju trinajst dečkov. Iz temnih oblakov udarila je vanje strela. Jednega dečka je ubila, ostale pa omamila.

Morilka svojega otroka — oproščena. Na Dunaju so porotniki oprostili Ano Jungwirth, ki je zadavila svojega otroka in ga skrila v korbi v podstrešje.

Zajec — defraudant. Branjevka Marija Aigel je na potu z Dunaja v Pützleindorf ušla zajca. Omamila ga je z udarci ter ga zavila v žepni robec, misleč, da je mrtev. Doma ga je z veseljem kazala svojemu možu, ki se je čudil zajčevi nerodnosti, da se je pustil ujeti. To očitje je pa »mrtvega« zajca nakrat zopet oživilo. »Zbrihtal« se je, skočil po konci in jo ubral izpred hiše preko polja. V robcu, katerega je branjevka zajcu zvila okolu vratu, je bilo zavitih 170 gld., s katerimi je zajec pobegnil brez sledi.

Žensko vseučilišče v Moskvi. Ruski službeni list javlja, da je ruski car odredil ustanovitev ženskega vseučilišča v Moskvi. Otvoritev bode dne 1. septembra t. l. Imenovalo se bode to vseučilišče »viši ženski tečajev«.

Predsednik Krüger proti bankirjem. V Bruslju se bo vršila te dni zanimiva pravda. Kot tožnik nastopa transvalska vlada v ime Krügerja in njegove vlade. Na zatožni klopi so pa razni pariški bankirji, ker so dolžili tožitelje, da so se pri zgradbah in napravah opetovano dali podkupiti in na ta način škodovali republiko za večjo svoto, ki je zginila v žepih predsednika Krügerja, njegove žene, generalov Smitha in Jouberta ter članov vlade in volksraada. Toženi bodo nastopili dokaz resnice in so si izbrali najboljše odvetnike. Dr. Leyds tu ne bo imel ničesar opraviti.

Kako so številne rodbine v Evropi. Najmanjša je rodbina na Francoskem. Ondi broji rodbina le 3-03 članov, na Irskem so rodbine najštevilnejše ter broje

bina 3-70, v Švici 3-94, na Avstrijskem 4-05, istotoliko v Belgiji, na Angleskem 4-08, na Nemškem 4-10, na Švedskem 4-12, na Holandskem 4-22, na Laškem 4-56, na Španskem 4-65, na Ruskem 4-83 članov.

Novo zdravilo zoper sušico sta iznašla, kakor časniki poročajo, dva francoska zdravnika Héricourt in Richet. Je to nekaj izvleček iz govejega mesa. Zdravilo zoper jetiko se je že »iznašlo« veliko, a nobeno ni pomagalo; zato tudi zdravniki novemu zdravilu veliko ne zaupajo.

Največja kuhinja na svetu. V Berlinu je kuhinja, v kateri se kuha vsak dan južina za šest tisoč ljudi. Jeden tisoč ljudi je v kuhinji sami, za pet tisoč se pa južina vozi po mestu. Južina stane 6 novcev in vsak dobi meso, juho in prikuho. Sedaj mislijo v Berlinu zidati kuhinjo za 12 tisoč ljudi.

Prežalostno stanje je v jednom delu zahodne Indije. Na prostoru nekoliko sto kvadratnih milj ni videti niti travice vsled velike suše. Samo v velikih rekah je nekaj vode. Vsi potoki in studenci so izsahnili. Zemlja izgleda kakor velika puščava. Lačna živina išče sence in gine od lakote in žeje.

Pogreb priprostega vojaka. 16. sušca je Moskva na Ruskem videla pogreb tako slovesen, kakor malo kedaj in vendar so pokopali samo priprostega vojaka Gordejev. 13. sušca o polnoči je začelo v Span-skih kasarnah goreti. Vse je spalo. Vzlic plamenom in dimu je Gordejev letal od durij k durim in prebujal tovariše in častnike, da bi se mogli rešiti. Vsi so se rešili, samo Gordejev se je zadušil. Duhovnik Zabelin je imel pri grobu ginljiv govor, trugo so nesli general A. I. Kosović, polkovnik Kortjunov in štabni častniki. Celo mesto je junaškega vojaka spremljalo na pokopališče. V sedanji dobi umazane sebičnosti, ko se propoveduje načelo »delati samo za se«, je takšen pojav nesebičnosti prav redek.

Razstavo maček so priredili v Novem Jorku. Ljubitelji maček so tam plačali za najlepšo mačko 1200—2400 gld. Jednega mačka so cenili na 12.000 gld. V sedanji dobi bogatini bolj marajo za neumno živino kakor za reveže. Svet na robe!

Sejmi po Slovenskem od 18. do 23. junija. Na Kranjskem: 18. v Šempetru na Notr., Litiji, Premu, Zalogu, Št. Vidu pri Blokah in Bučki; 19. v Rovišah; 21. v Dolih pri Litiji, Moravčah in Laščah; 23. v Trzinu. — Na Slov. Štajarskem: 18. v Novi cerkvi; 21. v Loki, Bučah in Vrenski gorci; 22. v Št. Juriju ob južni žel., Sevnici in Šostanju; 23. v Poličanah. — Na Primorskem: 18. v Pavjeru; 23. v Komenu.

Društva.

(Preširnove slavnosti v Vrbi) udeležijo se tudi gasilna društva v Gorijah, Lešah in Kamnigoric (s pevskim zborom).

Narodno gospodarstvo.

Trgovina z lesom in lesoreja.

(Konec.)

Posesniki po nekaterih krajih Gorenjske izsekavajo debela drevesa, da ostane dosti različnega zaroda, tako sekajo lahko vsakih deset let brez škode lepe hlode.

Nekateri izsekavajo drobiž toliko časa, da so drevesa vsa precej enako debela, posekajo potem na čisto in na novo zasadijo. Od teh pravijo naši kmetje, da se učijo lesoreje iz knjig; ta način ne da toliko dobička kot prvi, samo les je pa bolji. Glavna stvar je, ne sekati lesa, dokler ni dosti debel.

Kako slabo gospodarijo, ki predrobni les sekajo, hočem tu pojasniti. Po mojem mnenju naj bi se sekala dva metra visoka, v primeru 12 palcev in več debela drevesa, če so zdrava in ne zatirajo okolu njih stoječih mladik ali če niso kapniki. Dobro rastoča drevesa (smerekova in jelkova) odebelijo na leto povprečno pol palca. Videl sem že več smerek, ki so rastle po 36—40 let in so bili 4 metre dolgi hlodi na drobnejem koncu 14—16 palcev debeli. Pa če napol počaseje rastejo, nesejo dobre obresti.

Računajmo toraj! 9 palcev debela smereka s tremi hlodi kako uro daleč od žage,

vredna ali se proda za en goldinar. Recimo, da ta smereka v desetih letih odebeli za 4 palce, ima tako 13 palcev in štiri hlode. Taka 13 palcev debela smereka se proda za 3 gld. in jih je bolj vredna kot 9 palcev debela 1 gld. Od 1 gld. imamo v 10 letih z obresti 1 gld. 63 kr., smereka je pa vredna 3 gld., je toraj 1 gld. 37 kr. dobička; 100 smerek bi bilo 137 gld., 1000 smerek 1370 gld. Če bi bilo pol manj dobička, bi bila še lepa svota. To je en primer. Če pomislimo koliko tisoč rastočih predrobni smerek se je posekalo na enem posestvu, potesalo v tramiče ali se je prodalo v fabriko, ko kmet še morebiti 20 kr. ni potegnil za komad, mora se nam smiliti tako gospodarstvo. Ubogi nasledniki, ki jim je umorjeno premoženje.

Opazoval sem smereko, ki je rastle 90 let. V 40 letih odebelila je 4 palce in pozneje v 50 letih 13 palcev. Druga je odebelila v 39 letih 14 $\frac{1}{2}$ palcev; tretja v 42 letih 11 palcev. Dobro rastoča na samem stoječa smereka je odebelila v 60 letih 23 palcev, v prvih 30 letih je bila 8 palcev debela, v drugih 30 letih je naredila 15 palcev. Če računamo to 8 palcev debelo smereko: 1 gld. 20 kr. in priračunamo obresti, je v 30 letih 3 gld. 40 kr.; dorastla smereka je bila vredna 12 gld., toraj je 8 gld. 60 kr. prireje.

Poglejmo malo les, ki ga prodajajo v papirnice. Največ smerek posekajo 7, 8 in 9 palcev debelih. Take smereke računajmo 6, 7 $\frac{1}{2}$, in 12 kubičnih čevljev. V 12 letih bi odebelile te smereke na 10, 11 in 12 palcev in bi merile 13, 16 $\frac{1}{2}$, in 20 kubičnih čevljev. Od prvih 24 kub. čevljev po 20 kr. in obresti od 12 let znese 8 gld. 25 kr.; od drugih 49 $\frac{1}{2}$ kub. čevljev po 20 kr. je 9 gld. 90 kr., toraj 1 gld. 65 kr. prireje. Pri tem pa opomnim, da prvi hlodi od takih smerek, ki merijo 11, 12 palcev, so najmanj 30 kr. več vredni v žagi. Za enkrat imamo mali pregled, da lahko vidimo, kako dobro je pustiti smereke v gozdu, da se malo opočijejo.

Marsikatero posestvo bi se rešilo pogina, ko bi se ravno v odločilnem trenutku ne seglo po lesu. Če poseka les, se otrebi za enkrat, ali kaj pomaga, ko se čez malo časa potreba vrne, pa ni kje več vzeti.

Po gospodarskih in kmetijskih društvih naj se posestniki spodbujajo in podučujejo v zboljšanju lesoreje. Kjer je pa potreba, raji prositi za pomoč v domačih rajfajzenovih posojilnicah, kakor gozde uničiti. Če se posreči, da dobimo trgovino čez nekaj let v svoje roke, potem bomo iz lesa kovali cekine.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 16. junija. Vesti, da vlada v kratkem razpusti državni zbor, so neosnovane. Do jeseni si vlada pomore s § 14.

Dunaj, 16. junija. Včeraj so se sešli načelniki leveice in njeni zaupni možje, ki so se vdeležili spravnih konferenc. Seji je bila predložena spomenica o vladnih jezikovnih predlogih za Moravsko. Spomenico je sestavil posl. d' Elvert, ki je poročal in izjavil, da je vladin načrt jezikovnega zakona za Moravsko nevsprejemljiv. Danes popoldne se nadaljujejo posvetovanja o jezikovnem zakonu za Češko.

Dunaj, 16. junija. Občinski odsek je odklonil vse proteste proti občinskim volitvam.

Beljak, 16. junija. Včeraj je sklical dr. Steinwender tukaj shod volilcev. Prišlo jih je na shod 300. Radikali so napovedali poslancu neizprosni boj. Steinwender je izjavil, da le tedaj ohrani mandat, ako bo mogel vspešno delati za deželo in za ljudstvo.

Praga, 16. junija. Mladočeški izvrševalni odbor je imel včeraj sejo. O razpravah se varuje tajnost, vendar se poroča, da se je odbor bavil s pripravami, ako bi vlada hotela nastopiti s kakimi ostrimi naredbami.

Zader, 16. junija. Nek tukajšnji list javlja, da je razkralj Milan, poskušal najeti nekega na Primorskem živečega anarhista, da bi umoril kneza črnogorskega.

Rim, 16. junija. Odbor konstituci-

didaturo Biancherijevo za predsednika zbornice. Vlada je tej kandidaturi pritrčila in s tem kapitulirala, ker je s pritrjenjem pokazala, da si ne upa podpirati kako ugodnejšo kandidaturo. Izvolitev Biancherija pomenja opustitev spremembe poslovnega reda.

Dunaj, 16. junija. Sporočila s Kitajskega se glase za druge države vedno bolj neugodno. V Bruslju so v skrbeh, kaj je z belgijskim, v Londonu pa, kaj je z angleškim poslaništvom in nju osebojem. Vse zveze s Pekingom so večinoma pretrgane.

London, 16. junija. Iz Tien-Tsina poročajo 14. t. m.: 10.000 evropskih vojakov je pri Shanghaiju. Poroča se, da v petek odrine 1700 mož v Peking.

London, 16. junija. Tukajšnji zunanji urad še ni prejel obvestila o umoru japonskega kanclerja in o požigu poslaništva. Peking je zunanjemu svetu zaprt. Pretrgane so tudi zveze mej oddelki evropskih čet. Zbog tega vlada splošno vznemirjenje.

London, 16. junija. Po soglasnih sodbah imajo Kitajci na papirju res 1.100.000 vojakov, a oboroženih in vsaj deloma izvežbanih je le 15.000 mož.

London, 16. junija. Roberts brzojavljiva iz Pretorije 14. t. m.: Klersdorp se je udal 9. t. m. oddelku, ki ga je poslal Hunter. Lord Kitchener poroča, da so Buri severno od reke Rhenoster napadli vlak. Angleži so sicer odbili napad, a imajo jednega ubitega in 11 ranjenih, mej temi 2 častnika.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.—č.

(Dalje)

Mej tem kričanjem neznanec očitajoče pogleda krčmarja, češ, da je bilo prejšnje vprašanje preveč glasno, in reče: „Pusti ga, naj dela po svoje; ne uprizarjaj nastopov!“

„Storil sem svojo dolžnost“, reče krčmar glasno, potem pa na tihem: „Sedaj sem varen.“ Potem vzame papir, pero, črnilo, polo in prazno steklenico ter vse izroči natakarju.

„Prinesi še ravno tacega!“ reče Renzo. „Ta je poštenjak! Spravili ga bomo spat, kakor smo ga to steklenico, a ga ne bomo demo prašali po imenu, priimku, odkod je in po kaj je prišel, in če ostane delj časa v mestu.“

„Ravno tacega!“ pravi krčmar natakarku ter mu dá steklenico in se zopet vsede k peči. — „Ta je še kaj družega, nego zajec“, misli si in meša zopet po pepelu. — „A pravemu je padel v roke! Šema oslovski! Če uže hočeš gagniti, gagni! A krčmar pri polni luni ne bode nosil na prodaj svoje kože radi tvoje neumnosti!“

Renzo se zahvali spremljevalcu in vsem drugim, ki so se mu pokazali naklonjene. „Dobri prijatelji!“ reče. „Sedaj šele vem, da si gredó poštenjaki na roko in da si pomagajo mej sabo.“ Potem stegne desnico kvišku čez mizo, kakor govornik, in vsklikne: „Čudno, da imajo vsi oni, kojih besede na svetu kaj veljajo, vedno pri roki papir, pero in črnilo. Vedno pero! Ti ljudje menda neizmerno ljubijo pero!“

„Hej, vi tuji mož! Ali hočete vedeti zakaj?“ vpraša smejoč se igravec, ki je baš dobival.

„Čujmo!“ pravi Renzo.

„Tega je to-le krivo. Ti gospodje pojedó mnogo gosij in imajo radi tega toliko peres, da ne vedó, kaj naj ž njim naredé.“

Vsi se zasmejó razven gosta, ki je zgubljal.

„V tem tiči nekoliko pesnika“, pravi Renzo. „Torej tudi tu imate pesnike! Saj jih je povsod dovolj. Tudi jaz imam pevsko žilo in časi zakrožim kakšno smešno... če so lepi časi.“

Da ume čitatelj to bahanje Renzovo, moramo povedati, da pri nižjem ljudstvu milanskem, še bolj pa v okolici pesnik ne znači kakor drugod pri omikanih nadarjenega človeka, prebivalca s Pinda, gojenca muz. Pesnik je tu muhast, čudaški človek, ki je v svojem govorjenju in delovanju boli

radi zavijajo besede in jim podtikajo pomen, ki je vse drugo nego navaden. Kaj ima namreč, vprašam vas, pesnik opraviti s čudakom in njegovimi možgani?

„A pravi vzrok vam povem jaz“, dostavi Renzo. „To je zato, ker držé oni pero v roki. Besede, katere govore oni, se razkadé in zbežé. Na besede pa, katere uidejo nevednemu ubožcu, pazijo, hitro, hitro jih ujamejo s peresom in jih pribijejo na papir, da jih porabijo, kadar je treba. Imajo pa še druge nakane in hudobije. Kadar hočejo zmešati ubožca, ki ni učen, ki pa ima nekoliko... jaz vem, kaj hočem reči...“ Da bi ga umeli, trka se s kazalcem po čelu, kakor bi je hotel izvrtati, ter nadaljuje: „Ako zapazijo, da razume njih čenče, zinejo mej pogovorom kako latinsko besedo, da zgubi nit in se mu zmede. Dovolj, tega treba, da je konec! Danes smo vse kar navadno naredili brez papirja, peresa in črnila. In jutri pojde še bolje, če bodo ljudje vedeli uravnati se. Nikomur ne skrivimo lasu, a bode vendar vse prav!“

Mej tem so začeli nekateri gostje zopet igrati, drugi večerjati, mnogi kričati. Nekateri so odšli, pa drugi prišli. Krčmar vsacega ogleda. Vse to je brez pomena za našo povest. Tudi neznanemu spremljevalcu se ni nikamor mudilo; sicer navidez ni imel opravka v hiši, a vendar ni hotel oditi, predno ni še z Renzom nekoliko natihome poblebetal. Obrne se k njemu in napelje govor na kruh. Ko izgovori par stavkov, ki jih je imel tedaj vsakdo na jeziku, izblebete svoj načrt. „Hej, če bi jaz imel kaj oblasti, spravil bi hitro vse v pravi tir!“

„Kako bi naredili?“ vpraša Renzo, pogleda ga s svojimi več kot potrebno svetlimi očmi in zategne usta, kakor bi ga Bog ve kako pazno poslušal.

„Kako bi jaz naredil? Kruha bi bilo dovolj za ubožce in bogatine.“

„Ah! To ni slabo!“ reče Renzo.

„Tako-le bi učinil. Primerno ceno, ki bi bila vsem po godu! Kruh bi se moral razdeliti po številu ust. Kajti mnogo nesramnih požeruhov je, ki hočejo vse za-se, kar jim pride pod prste. Potem pa ubogemu ljudstvu manjka kruha. Torej kruh se mora razdeliti. In kako? Tako-le. Vsaka družina dobi listič, da gre po kruha k peku, kolikor ga potrebuje po številu ust. Jaz bi na primer dobil tak-le listek: Ambrogio Fusella sabljar po stanu, z ženo in štirimi otroki, ki že vsi znajo jesti. Dobro pazite! Njemu se naj dá toliko kruha, in on naj toliko plača. Da pa je vse pravično, mora iti vse po številu glav. Vi bi na primer dobili listek za... kakó se pišete?“

„Lorenzo Tramaglino“, reče Renzo, katerega je takó očaral ta načrt, da ni opazil, da so zopet na vrsti papir, pero in črnilo, in da bi bila za izvršitev tega načrta prva stvar nabiranje imen.

„Dobro“, reče neznanec. „Ali imate ženo in otroke?“

„Moral bi... otrok nimam... prekmalu... a ženo... če bi vse pošteno šlo na svetu...“

„Torej ste sami! Le potrpljenje! Dobili bi tedaj manjši delež.“

„Prav je takó. A če se kmalu... kakor upam... in z božjo pomočjo... Dovolj, kaj pa če bi imel ženo?“

„Tedaj se premeni listek in delež se poveča. Kakor sem rekel, zmerom po številu ust“, pravi neznanec in se vzdigne.

„To je pravično“, kriči Renzo ter tolče neprenehoma z roko ob mizo: „Zakaj pa ni take postave?“

„Kaj naj vam odgovorim na to? Sicer vam pa želim lahko noč in odidem. Žena in otroci me najbrže uže dolgo čakajo.“

„Še jeden požirek, še jeden požirek!“ kriči Renzo in naglo natoči kozarec, vzdigne se, zgrabi neznanca za gubo jopiča in ga skuša zopet posaditi nazaj. „Še jeden požirek! Ne kljubujte mi tako!“

Toda neznanec se mu izvije urno iz rok. Renzo ga obsipa z vsakovrstnimi prošnjami in očitaji, a neznanec mu vošči še jedenkrat lahko noč in odide.

Renzo še kriči za njim, ko oni že odhaja; nato pa se spusti na klop, uprè oči na kozarec, katerega je natočil, namigne natakarku, ki je šel mimo mize, kakor bi mu hotel nekaj naročiti. Pokaže mu na kozar

čudno povdarjajoč besede: „Glejte! Pripravil sem ga za onega moža. Glejte! Prav poln je, kakor se spodobi prijatelju; a ni ga maral. Časih imajo ljudje čudne muhe. Jaz nisem kriv tega; to uže kaže moje dobro srce. Ker je tedaj uže nalito, ne sme podzlo iti.“ S temi besedami zgrabi kozarec in ga zvrne va-se.

„Razumel sem“, odgovori natakark odhajajoč.

„Ah! Ali ste tudi vi razumeli?“ veli Renzo. Torej je res! Če je pravično...!“

Tu treba, da se sklicujemo na ljubezen do resnice, če nadaljujemo del povesti, ki je tako malo časten za glavnega junaka, takorekoč najvažnejšo osebo naše povesti. Z isto nepristranostjo pa moramo tudi povedati, da se je našemu junaku tedaj prvič pripetilo to, kar bomo povedali. In baš ker ni bil vaje nezmernega uživanja, postalo je le-to prvokrat za-nj osodepolno. Onih par kozarcev, katere je izprva zvrnil va-se drugiga za drugim, proti svoji navadi, ker je bil prvič precej žejen, drugič pa takó razburjen, da se ni mogel krotiti, zlezlo mu je takoj v lase. Navajenemu pivcu bi jedva pogasili žejo. Tu naredi naš pisec opazko, katero mi ponovimo, naj se vzame za zlo ali dobro. Zmerno in čednostno življenje ima tudi to-le prednost: Čim bolj se uživi in vkorení v človeku, tem bolj zoprno mu postane nasprotno življenje, če skoči jedenkrat iz ojníc. Še pozneje se dolgo spominja svoje napake, ki ga objednem tudi zmodri.

Ko Renzu prvi hlapovi stopijo v glavo, začnó se vrstiti vino in besede, ono doli, te pa gori brez vsake zmernosti in brez reda. V trenutju, ko smo ga zapustili, mu je pač bilo, kakor mu je uže moglo biti. Imel je silno veselje do govorjenja.

Poslušalec ni manjkalo, ker je Renzo imel vse prisotne za svoje poslušalce. Časih so mu nehoté prišle besede lepó na jezik in jih je izgovoril v lepem redu. Toda s časom mu je bilo vedno težavneje, končati pričete stavke. Misli, ki so mu živo in določno prihajale na um, izgubile so se in izginile namah. Ako je par minut lovil besedo, prilegala se ni več k prejšnjemu govorjenju. V teh zadregah se je zatekel k nesrečni steklenici iz napačnega nagona, ki tolikrat ugonobi ljudi. Koliko mu je koristila steklenica v teh okoliščinah, misli si lahko vsakdo, kdor ima zdravo pamet.

Neštnevilne njegove govore, katere je izustil na onem nesrečnem večeru, izpustimo, ker bi bili brezpomembni; bili so namreč taki, da niso imeli nikakega smisla, še na videz ne, kar pa vsaj mora biti v tiskani knjigi. (Dalje prih.)

„Poskusi vse, obdrži najboljše“. Vsakdo pozna ta pregovor, a kako redko se ravna po njem! Sicer bi ne bilo mogoče, da so tolikim družinam še nepoznane prednosti in vrline, katere daje kavi Kathreiner-Kueppova sladna kava, ako se jo primeša k navadni bobovi kavi. Izkušnja je dokazala v neštetilnih slučajih, da se more le na ta način pripravljati najboljše, najizvrstnejše kava, ki ima izboren okus in ki pripomore k zdravju. Nobena gospodinja naj se več ne obotavlja, ako še ni poskusila te najceneje in že v stotisočerihih rodbinah udomačene kave; stori naj to na korist svoje gospodinske blaginje in na korist svojih domačih. 6

Hude bolezni, koje se navadno izcimijo iz dozdnevno povsem neskladljivih želodčnih težkoč, preprečijo se popolnoma s pravočasno rabo Rosovega balzama za želodec. Pravi se dobiva v vseh tukajšnjih lekarnah in v glavni zalogi B. Fragnerja v Pragi III-204. Glej inserat! 14

Umrli so:

14. junija. Karolina Bajer, posestnica, 70 let, Slomskove ulice 13, srčni krč. — Fran Terdina, zasebnik, 72 let, Rimska cesta 17, jetika.

15. junija. Marija Gothard, sladničarja hči, 2½ meseca, Tržaška cesta 13, škrlatica. — Ivana Mlakar, delavka, 64 let, Kerlovska cesta 30, trebušna vodenica.

V hiralnici:

14. junija. Marija Baloh, gostija, 77 let, ostarelost.

V bolnišnici:

11. junija. Jožef Sušnik, dninar, 40 let, plućnica. — Marija Mihelčič, delavka hči, 14 let, jetika.

12. junija. Luka Pance, gostac, 62 let, srčna hiba.

13. junija. Ana Tekavec, prodajalca hči, 2 leti, jetika.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 15. junija 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za junij	gl. 7 64 do gl. 7 66
„ „ jesen	„ 8 94 „ 8 95
Rž za junij	„ 7 06 „ 7 06
„ „ jesen	„ 7 12 „ 7 13
Tursica za junij	„ 5 81 „ 5 82
„ „ jul.-avgust	„ 5 86 „ 5 87
„ „ sept.-okt.	„ 5 96 „ 5 97

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm.

#	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetevi	Nebo	Pahovina v mm.
15	9. zveč.	736-8	18-2	sl. jzab.	del. oblak.	
16	7. zjut.	737-4	15-1	brezvetr.	del. jasno	0-0
	3. popol.	736-5	22-9	sr. jzab.		

Srednja večerajšnja temperatura 18 6 normale: 17 8°.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo

od dné 10. do dné 16. junija.

	K h		K h
Goveje meso l. v. kg	1 28	Pšenična moka 100 kg	28 —
„ „ II. „ „	1 12	Koruzna „ „	17 —
„ „ III. „ „	— 96	Ajdova „ „	36 —
Telečje meso „ „	1 20	Fižol, liter „ „	— 16
Praščje „ sveže „	1 40	Grah „ „	— 20
„ „ prek. „ „	1 43	Leča „ „	— 24
Kostrunovo meso „ „	— 80	Kaša „ „	— 22
Maslo „ „	2 —	Ričet „ „	— 22
Surovo maslo „ „	1 90	Pšenica „ 100 kg	16 80
Mast praščja „ „	1 40	Rž „ „	14 40
Slanina sveža „ „	1 36	Ječmen „ „	15 —
„ „ prekajena „ „	1 44	Oves „ „	12 80
Salo „ „	1 20	Ajda „ „	19 —
Jajce, jedno „ „	5 —	Proso, belo „ „	20 —
Mleko, liter „ „	— 16	„ „ navadno „ „	14 —
Smetana, sladka liter „ „	— 80	Koruzza „ „	14 —
„ „ kisl. „ „	— 80	Krompir „ „	7 60
Med „ „ „ kg	—	Drva, trda, m³	6 60
Piščanec „ „ „	1 20	„ „ mehka „ „	5 —
Golob „ „ „	— 40	Seno, 100 kg „ „	4 40
Raca „ „ „	—	Slama „ „	4 60
Zajec „ „ „	—	Stelja „ „	2 60

Zahvala. 540 1—1

Za mnoge dokaze ljubeznivega sočutja povodom smrti mojega iskreno ljubljene sina, oziroma našega brata, svaka in strijca, blagorodnega gospoda

Adolfa Tönniesa

stavn. mojstra in lastnika tovarne

kakor tudi za krasne darovane vence in številno častno spremstvo tako nenadno odvzetega nam dragega pokojnika izrekam s tem vsem dragim prijateljem in znancem, dalje vsemu tovarniškemu osebju in udeleženiim korporacijam globoko prisrčno zahvalo.

V Ljubljani, dné 16. junija 1900.

Amalija Tönnies

v lastnem in imenu vseh sorodnikov.

Zahvala. 533 1—1

Za milo sočutje povodom smrti našega ljubega poočeta, brata, in strijca, gospoda

Ivan Verbič-a

kakor tudi za obilo spremstvo k zadnjemu počitku, izrekamo tem potom vsem prijateljem in znancem, sosebno prečastiti duhovščini, slav. gasilnemu društvu ter vsem darovalcem krasnih vencev svojo najtoplejšo zahvalo.

V Planini, dné 10. junija 1900.

Žalujoči ostali.

Vabilo

na

V. redni občni zbor

kmetijskega društva v Žužemberku

registr. zadruga z omejeno zavezo,

ki se bode vršil

v petek, dné 29. junija 1900

ob 3. uri popoldne

v stari šoli.

Vspored:

1. Poročilo načelstva.
2. Potrjenje letnega računa za 1899.
3. Prememba pravil.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzornistva.
6. Raznoterosti.

541 1—1

Načelstvo.

Pohištvo na prodaj!

V šoli na Ljubnem pri Podnartu je po ceni na prodaj lepo, malo rabljeno pohištvo iz orohovega lesa in eden klavir.

Več pove se v Ljubnem ali v Ljubljani, Vodnikov trg št. 2 (II. nadstropje).

Vozni red

avstrijskih državnih železnice,
veljaven od 1. junija 1900.

Prihajalni in odhajalni čas označen je v srednjeevropskem času. Srednjeevropski čas je krajnemu času v Ljubljani za 2 minuti naprej.

Odhod iz Ljubljane (juž. kol.).

Ob 12. uri 5 min. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Ischl, Gmunden, Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, na Dunaj via Amstetten.

Ob 6. uri 54 min. zjutraj mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto

Ob 7. uri 17 min. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejcevic, Plzen, Marijine vire, Hebr, Francove vire, Karlove vire, Prago, Lipsko.

Ob 11. uri 51 min. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj.

Ob 1. uri 5 min. popoldne mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto

Ob 4. uri 6 min. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genovo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejcevic, Plzen, Marijine vire, Hebr, Francove vire, Karlove vire, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten.

Ob 5. uri 41 min. popoldne do Podnarta, samo ob nedeljah in praznikih.

Ob 6. uri 55 min. zvečer mešani vlak v Kočevje in v Novo mesto

Ob 7. uri 9 minut zvečer osebni vlak do Jesenic.

Prihod v Ljubljano (juž. kol.)

Ob 5. uri 15 min. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Solnograda, Linca, Steyra, Gmunden, Ischla, Aussee, Pariza Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Ljubnega, Celovca, Beljaka, Franzensfeste.

Ob 8. uri 21 min. zjutraj mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 11. uri 16 min. dopoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejcevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubnega, Celovca, Linca, Pontabla.

Ob 2. uri 32 min. popoldne mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 4. uri 38 min. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubnega, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.

Ob 7. uri 45 minut zvečer osebni vlak z Jesenic.

Ob 8. uri 20 min. zvečer iz Podnarta, samo ob nedeljah in praznikih.

Ob 8. uri 48 min. zvečer mešani vlak iz Kočevja in Novega Mesta.

Ob 8. uri 51 min. zvečer osebni vlak z Dunaja via Amstetten in Ljubno, iz Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja, Budejcevic, Linca, Steyra, Solnograda, Beljaka, Celovca, Pontabla.

Odhod iz Ljubljane (drž. kol.)

Ob 7. uri 28 min. zjutraj v Kamnik.
" 2. " 05 " popoldne " "
" 6. " 50 " zvečer " "
" 10. " 25 " " " "
(le ob nedeljah in praznikih).

Prihod v Ljubljano (drž. kol.)

Ob 6. uri 49 min. zjutraj iz Kamnika.
" 11. " 06 " dopoldne " "
" 6. " 10 " zvečer " "
" 9. " 55 " " " "
(le ob nedeljah in praznikih).

Lokalna železnica Ljubljana-Vrhnika.

Odhod: Prihod:

Ob 7:15 zjutraj Ob 6:34 zjutraj
" 1:55 popoldne " 12:29 popoldne
" 8:10 zvečer " 7:30 zvečer.

Jan. Dogan-a

mizarski pohištveni obrt

536 1 v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 19 (v Medjatosi hiši)

priporoča svojo dobro vreden

zalogo

vsakovrstnega likanega
in politiranega
pohištva

gld. 5.—, 7-50, 10.—, 12.—, 14.—.

Garniture, divane,
madrace

7, 14 do 40 gld.,

madrace na peresih

8, 9 gld.,

dratene madrace 7 gld.,

pulte za masne knjige

itd. itd.

gld. 10.—, 15.—, 17.—.

Naročila se točno izvršujejo.

Cenilnik s podobami zastoj in franko.

Pojasnilo.

Da ustavim, oziroma preprečim razširjajoče se govorenje in napačno tolmačenje, izjavim tem potom javno, da svoje zaroče z gospodično F. M. iz Kamnika nisem razveljavil jaz, kakor je menda splošno mnenje, s svojim odstopom, temveč da so to storili iz tehničnih vzrokov stariši omenjene mlade dame — proti moji volji.

Za tako postopanje nisem imel kot srečen ženin nikakoršnega poviča.

Kamnik, dne 11. junija 1900.

Alojzij Podboj.

VABILO

na

VI. redni občni zbor

„Okrajne posojilnice v Radečah,

registr. zadruga z neomejeno zavezo“,

ki se bo vršil

v nedeljo dne 24. junija 1900

ob 3. uri popoldne

v prostorih posojilničnega hotela „Varodni dom“.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskih pregledovalcev, ozir. nadzorstva.
3. Dopolnilna volitev načelstva.
4. Volitev pregledovalcev računov, oziroma nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

539 1-1

Načelstvo.

Opomba. V slučaju, da občni zbor ne bi bil sklepčen, vrši se ob 4. uri isti dan drugi občni zbor na istem mestu in z istim vspešnim ter se bo sklepalo brez ozira na število navzočih udov.

Razpis učiteljske službe.

Na štirirazredni deški ljudski šoli
s pravico javnosti v Trstu se razpisuje

služba učitelja-voditelja

s 1600 K letne plače, 200 K funkcijske doklade in z $\frac{2}{3}$ doneskom k pokojninskemu zavarovanju.

Postavno opremljene prošnje naj se do 30. junija t. l. dološljejo podpisnemu vodstvu. 525 3-2

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani, 1. junija 1900.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsakega potrebnega, da more sebe in druge blaziti in prav olakati), ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštnemu povzetju pri Jožefu Valenciju na Dunaju, III., Steingasse 9, I. Stock. Th. 10.

Založnik, ozir. prodajalec je voljan vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana, knjig je malo več. 1000 27

Na prodaj je 397 2-1

hiša

s tremi sobami in vrtom.

Kladezne ulice št. 5 v Ljubljani.

Franc Zupan,
vlasnik

v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 4,

priporočam se prečistiti duhovščini in sl. občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih moških in ženskih vlasulj

do najfinjšega izdelka. — Nadalje vsa

umetna pletenja in kite iz lepih las.

Postrežba natančna. 49 48-44

Služba okrožnega zdravnika

v Kozjem 535 3-1

je prazna in se takoj lahko nastopi.

Stalno plačo 2000 kron in potreba je da ima lastno lekarno. Znanje slovenskega jezika ali vsaj jugoslovanskega neobhodno potrebno. Prošnje naj se pošljejo zdravstvenemu okrožnemu odboru v Kozjem.

LINIMENT. CAPSICI COMP.

iz lekarne Richter-jeve v Pragi,

priporočano izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti steklenica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to 509 34

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah z našo varstveno znamko „sidro“ iz Richter-jeve lekarne ter sprejeto iz previdnosti le v steklenicah s to varstveno znamko kot pr. sin. izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu
v Pragi, Elizebethstrasse 5.

Za šolska darila

priporoča

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani

naslednje povesti za mladino:

„Ljubite svoje sovražnike“ — s podobami.

„Marijina otroka“ — s podobami.

„Maron, krščanski deček z Libanona“ — s podobami.

Cena broširanemu eksemplaru 40 h. kartoniranu 60 h. — Dobé se tudi v finejših vezib po raznih cenah.

MATTONIJEV
GIESSHÜBLER

naravna

alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača,

preskušena pri želodčnih in črevesnih katarih, obistnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo najveljavnejši zdravniki kot bistveno podpiralno sredstvo pri karlovovarskem in drugih kopeliških zdravljenjih in kot poznejše zdravilo po 10 24 kopeljih v trajno porabo. (VII.)

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn, želez postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih. Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specijalnih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Prodá se

mlyn z žago

v prav dobrem stanu in osem orolov travnika v lepem kraju ob državni cesti, eno uro od železnične postaje.

Več pové notar Rahné na Brdu, pošta Lukovica. 518 3-3

Katoliška bukvarna

v Ljubljani

priporoča:

Missale Romanum (v obliki male póle) l. 1898, z najnovejšimi mašami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 43-20
2. V črnem usnji z zlato obrezo . . . K 44-40
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . K 50—

Dobiti je ta misal tudi v še finejšem vezenju.

Missale Romanum (v četvorki) l. 1898, z najnovejšimi mašami, in sicer:

1. V črnem usnji z marmor. ali rudečo obrezo K 36—
2. V črnem usnji z zlato obrezo . . . K 38—
3. V rudečem šagrinu z zlato obrezo . . . K 42—

Dobiti je tudi v še finejši izdaji.

Cene veljajo s proprijem vred za katerokoli škofijo. — V zalogi so misali s proprijem naslednjih škofij: Ljubljanske, goriske, krške, lavantinske, poreško-puljske, tržaške in ogersko-hrvatskih.

Missae pro defunctis (v obliki male póle):

- V črnem usnji z rudečo obrezo . . . K 6-60
- V črnem usnji z zlato obrezo . . . K 7-44

Missae pro defunctis (v četvorki):

- V črnem usnji z rudečo obrezo . . . K 5-16
- V črnem usnji z zlato obrezo . . . K 5-76

Za one čast. gospode, ki zaradi slabega vida smejo vedno maševati »de Beata«:

Missale ad usum sacerdotum caecotentium (v obliki male póle):

- V črnem usnji z zlato obrezo . . . K 19-20.

ANT. PRESKER

krojač v Ljubljani,

Sv. Petra cesta št. 6

se priporoča preč. duhovščini

v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega

blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-

večji izbiri po najnižjih cenah.

170 32

Stanovanja so oddati!

Za avgust: dvoje stanovanj po 1 sobo in kuhinjo; dvoje stanovanj po 2 sobi s kuhinjo.

Takoj pa se oddá jedno stanovanje z jedno sobo in kuhinjo. 519 2

Vse to na Poljanski cesti št. 60.

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

ANDREJ ROVŠEK v Ljubljani

Kolodvorske ulice šte. 22

v hiši gosp. Wessner-jeve 60 52-23

se priporoča prečistiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih strogo umetniško izvršenih

lesenih

oltarjev

v raznih slogih

* kipov *

in svetniških soh

od kamena, gipsa

ali lesa itd.

Oltarne skupine

iz različnega ma-

terijala.

Priznana umetniško

dovršena dela!

Priznana pisma

so na razpolago.

Domača

tvrdka!

Styria-kolesa

v raznih cenah vedno v zalogi!

Ne samo najlicneje in najdražje ampak tudi najpriprosteje in najceneje Styria-kolo se odlikuje po izvrstni konstrukciji, trpežni sestavi in lahkem teku.

Tovarna za Styria-kolesa

Jan. Puch in dr., Gradec.

Zastopnik: Fr. Čuden, trgovec s kolesi v Ljubljani. 198 20-12

Hiša in hlev na prodaj!

Lepo zidano, z opeko krito, enonadstropno hišo

534 (1-1)

na Rašici pri Velikih Laščah

bo s hlevom vred pod roko prodal

Marija Hočevnar, dne 24. junija 1900 ob 4. uri popoldne

pod ugodnimi plačilnimi pogoji (na lici mesta).

Hiša ima 7 sob, je pripravna za vsako obrt in tudi za poletno stanovanje.

Glavni trg 9 **Jos. Kolar,** Glavni trg 9

največja zaloga najfinejših

,Waffenrad'-in, 'Graziosa' koles,
šivalnih strojev ter nožarskih
izdelkov.

Priporoča tudi svojo imenitno in največjo mehanično, na električno silo
vpeljano

delavnico

za izdelovanje, popravljanje, poniklanje, lakiranje in pre-
novljenje koles.

Najljubše se priporoča velesposlovanjem

528 3-2

Jos. Kolar.

Priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 665 26-23

na Dunajski cesti v Ljubljani,
priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tulu, jeklu in niklu,
ravno tako tudi

nihalnih, stenskih
in budilnih ur

in le dobre do najfinejših kakovosti po naj-
nižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in
budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

Glavna slovenska

hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z omejeno zavezo

pisarna: na Kongresnem trgu št. 14, Souvanova hiša, v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge in

obrestuje po 4½% od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka in brez odpovedi.

Hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

513 4-2

Dr. M. Hudnik, predsednik.

Za **15** Kron **krasna harmonika**

Za **12** Kron **krasna harmonika**

z 10 trojnimi tipkami iz jekla, orgle, na vsakem gubnem vogalu okovi iz medenine, jeklena klaviatura s skupno 72 močnimi glasovi.

z 10 dvojnimi tipkami iz jekla, na vsakem gubnem vogalu okovi iz medenine, jeklena klaviatura s skupno 25 glasovi.

Praktična šola 50 h. 44 12-6

v zameno najboljši izdelavi pošilja proti povzetju ali predplači. Dvostopne z 19 dvojnimi jeklenimi tipkami, 6 močnimi basi, sicer kakor zgoraj: od Kron 20, 30, 40 in višje in trisopne, hromatične, najboljše, kar se izdeluje, svetovno znane, renomirane trgovsko sodno protokolarne, 30 let obstoječe trdnice:

Ivan N. Trimmel, izdelovatelj harmonik, Dunaj VII/3, Kaiserstr. 74.

Obširni ilustrovani ceniki zastoj. Praktične šole za dve- in trisopne, kakor tudi hromatično harmoniko po K 3 in K 3'60. — Pri nakupu harmonike zaračunam za šolo le polovično ceno.

Flavte, violine, citre, kitare, lajne, albumi z godbo, vrčki itd. vedno v zalogi na izbero.

Št. 135 Pr.

Razpis službe.

517 2-2

Pri mestni elektrarni je vsled sklepa redne javne seje občinskega sveta z dne 1. t. m. popolniti na novo ustanovljeno začasno službo

knjigovodskega asistenta

s prejemki VI. činovnega razreda, to je z letno plačo 1350 kron, z dejalnostno priklado 300 kron in s pravico do dveh v pokojnino vstevnih petletnic po 150 kron.

Od prosilcev za to službo se zahteva v smislu določil §. 8 službene pragmatike dokazilo o vspešno napravljenem izpitu iz državnega računarstva.

Prednost se pa pri vsprejemu daje prosilec, ki so dovršili višjo gimnazijo ali višjo realko z zrelostnim izpitom, ali pa kako javno trirazredno višjo trgovsko šolo z dobrim vspehom.

S potrebnimi dokazili opremljene prošnje za zgoraj omenjeno službo je vlagati pri predsedstvu mestnega magistrata najpozneje

do dne 21. junija t. l.

Zakasnele prošnje se ne bodo upoštevale.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane.

dne 7. junija 1900.

Vzajemna zavarovalnica proti požar. škodam
in poškodbi cerkvenih zvonov

razpisuje

službo ravnatelja
in oziroma
njega namestnika.

Prošnje naj se vlagajo

do dne 25. junija t. l.

Plačilo po dogovoru.

V Ljubljani, dne 10. junija 1900.

Odbor koncesionarjev.

522 3-2

Vsa luksuz-piva izpodrine
najbolje renomirano

dvojno vležano in granatno pivo

iz delniške pivovarne v Budjericah

ki je na strokovni razstavi v Stuttgartu l. 1897 dobilo **jedino prvo**
častno darilo z izrecnim pristavkom „za izborno pivo“. Jako
pohvalna priznanja tukajšnjih in vnanjih p. n. odjemalcev so mnogoštevilno
na blagohoten vpogled na razpolago.

Oddaja se v sodih in v zabojih po 25 steklenic à ½ litra po
konkurenčnih cenah.

Dalje

335 20-18

glavno zastopstvo

I. najbolje renomiranega kranjskega valjičnega mlina

Vinko Majdiča v Kranju.

ANTON DITRICH v Ljubljani

Telefon št. 109.

Marije Terezije cesta št. 2.

Telefon št. 109.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
**blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd**

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in poštено po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih
ozirajo na domačo trdko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štva in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenjšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bo hvaležna tudi za najmanjše naročilo.
Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 502 52-3

Ana Hofbauer,

imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfsove ulice 4.

Josip Kastelic,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Vodnikov trg št. 4,

priporoča se prečastiti duhovščini v

izdelovanje vsakovrstne

obleke,

posebno

talarjev, površnikov itd.

Izdelujem birete, cingulum in vsakovrstne šemise,
kakor tudi vsa druga v to stroko spadajoča dela
natančno po meri.

Prosim prečastito duhovščino, da me blagovoli počastiti s
cenjenimi naročili, zagotavljajoč, da bom vedno skrbel, da
zvršim vsako naročilo v največjo zadovoljnost preč. naročnikov.

Slav. p. n. občinstvu priporočam svojo dobro urejeno
krojaško delavnico, v kateri izdelujem

obleke za gospode in dečke

po najnovejšem kroju, natančno po meri.

86 20

Zunanja naročila točna. — Cene primerno nizke.

VINCENC ČAMERNIK kamnoseški mojster

v Ljubljani, Slomškove ulice 17 (nasproti elektrarne).

Izborna zaloga grobnih spomenikov

iz vsakovrstnih marmorjev, granitov in sijenitov.

Delavnica umetnih cerkvenih kamnoseških del.

Stavbena dela.

465 25-6

Priznana solidna dela, točna postrežba.

Jako porabljivo na potovanju. — Nepogrešno za po kratki uporabi.

Zdravstveno-oblastveno preskušeno.

927 (4-3)

Atest z Dunaja, 3. julija 1887.

Sarg's Kalodont.

priznano najboljšo

čistilno sredstvo za zobe

odstrani po kratki rabi temeljito glivice (zobni kamen itd.), ki se v neverjetno velikem številu v
ustih, na zobeh in na dlesnu napravijo, utrjuje zobno meso in zobe ter pospešuje do pozne starosti
prebavljanje in zdravje.

Bogdan Oblak,

urar

na Vrhniki pri Ljubljani,

se najljubše priporočam

**za napravo novih ali po-
pravo starih stolpnih ur.**

Moje ure so iz najboljšega blaga
in posebno trpežnega dela. Izde-
lujem jih po najnovejšem in naj-
boljšem načinu, in ker so mate-
matično natančno uravnane, ka-
žejo čas tako točno, da jih ni
treba regulovati. 51 25-22
Cene so nizke. Jamstvo 5 let.
Proračuni na zahtevo brezplačno.

Stajerska
POGASKA
KISLA VODA **Templjevo Styria-vrelec**
SVETOSLAVA.
Krepčevalna pijača. Neprekošana zdravična voda.

Glavna zaloga
za Kranjsko:

Mihael Kastner

v Ljubljani. 295 52-18

Pozor, kolesarji!

Vsled bližajoče se spomladi

nabavl sem si velikansko zalogo **voznih koles** (bicikljev), kakih
400 komadov in sicer od najznamenitějšíh trdk, kakor:

**Puch, Meteor, Peugeot, Monarch,
Seidl-Naumann**

ter kolesa raznovrstnih drugih sistemov od glđ. 80.— naprej.

Peugeot-kolesa

po izvanredno nizkih cenah in sicer od glđ. 140.— do 230.—.

A. Putrich,

Ljubljana, Dunajska cesta.

285 20-13

Eričar & Mejač, Ljubljana,

Prešernove ulice šte. 9

priporočata po zelo znižani ceni
jope za dame, plašče in haveloke,
jope in plašče za deklice,
obleke za gospode
in dečke, otro-
ške kostume,
površnike,
ulstre,
dalje
pristno angleško in tuzemsko sukno za izdela-
vanje oblek po meri.

482 6-6

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vred-
nostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in
984 73 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, L. Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.

Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah,
Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 15. junija.	
Skupni državni dolg v notah	97.85
Skupni državni dolg v srebru	97.45
Avstrijska zlata renta 4%	115.95
Avstrijska zlata renta 4%, 200 kron	97.30
Ogerska zlata renta 4%	115.90
Ogerska zlata renta 4%, 200	91.25
Avstro-ogerske bančne delnice, 100 glđ.	173.5
Kreditne delnice, 160 glđ.	709.50
London vista	242.20
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118.57

Dne 15. junija.	
20 mark	23.72
20 frankov (napoleonor)	19.31
Italijanski bankovci	90.65
C. kr. cekini	11.83
3-2% državne srečke l. 1854, 250 glđ.	168.50
5% državne srečke l. 1860, 100 glđ.	158.75
Državne srečke l. 1864, 100 glđ.	198.—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95.40
Tisinske srečke 4%, 100 glđ.	138.50
Dunavske vravnave srečke 5%	250.—

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	106.50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94.20
Priporočene obveznice državne železnice	408.—
južne železnice 3%	320.50
južne železnice 5%	118.75
dolenjskih železnic 4%	99.50
Kreditne srečke, 100 glđ.	396.—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 glđ.	335.—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 glđ.	41.25
Ogerskega	20.—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 glđ.	13.—
Rudolfove srečke, 10 glđ.	63.50

Salmove srečke, 40 glđ.	175.25
St. Genois srečke, 40 glđ.	183.—
Waldsteinove srečke, 20 glđ.	178.—
Ljubljanske srečke	48.—
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glđ.	281.—
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6300.—
Akcije tržaškega Lloydja, 500 glđ.	767.—
Akcije južne železnice, 200 glđ. sr.	121.50
Splošna avstrijska stavbinska družba	173.—
Montanska družba avstr. plan.	487.—
Trboveljska premogarska družba, 70 glđ.	410.—
Papirnih rubljev 100	255.75

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„M E R C U R“

l. Wallzeila 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocaga
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnici.